

Leano la ho ruta

SESOTHO

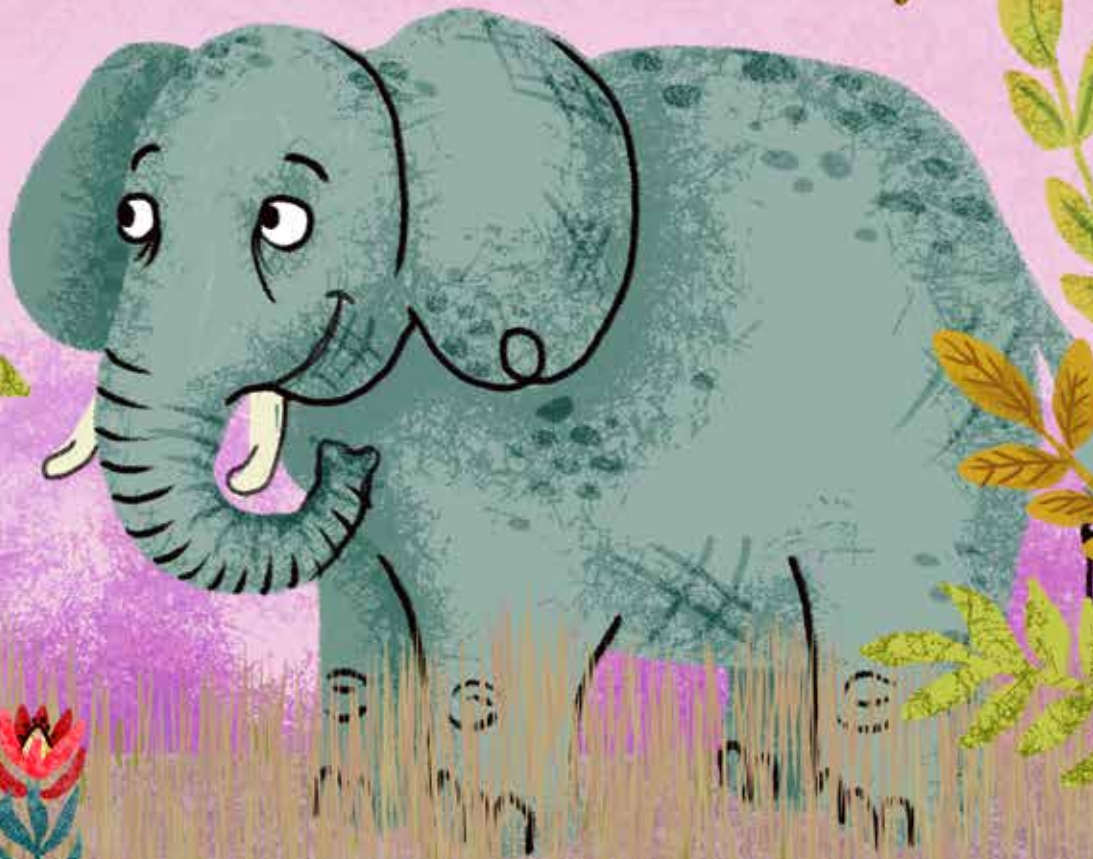
PUO YA LAPENG

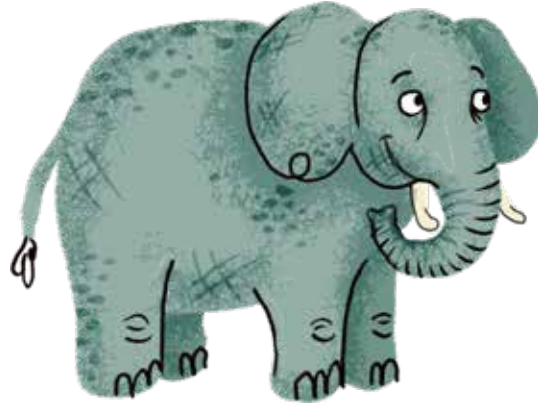
KOTARA YA 3

SEHLOPHA SA

1

Leano la ho Ruta

SEHLOPHA SA 1 | KOTARA YA 3

SESOTHO

Copyright © 2026 National Educational
Collaboration Trust (NECT)

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0
International License (CC BY-NC-ND 4.0).

Additional permissions beyond the scope of this license
may be available. For further information, please
contact the publisher at **materials@nect.org.za**.

First edition, 2026

KOTARA YA 3 LEANO LA HO RUTA

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ditshwantsho
le dintho tsa
nnete bakeng
sa moo ho
pepeswang
mookotaba
Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Diaparo tsa rona*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
 - *Ke diaparo dife tseo o di ratang?*
 - *Hobaneng o rata diaparo tsena hakana?*
 - *Ha o ne o ka ba le seaparo sefe kapa sefe kapa tsona dieta, e ne e ka ba eng?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 2.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
 - a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
 - b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao: Ho aparela motho kobo
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
 - a. Botsa: Na o ka mpoella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
 - b. Kgothaletsa baithuti ho arolelana menahano ya bona.
 - c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Ho hlompha.

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 2

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Kotara ya 2
Sepapetlana
sa medumo
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
 - a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
 - b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareng ya modumo e phahamisitsweng.
 - c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
 - d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
 - e. Ha moithuti a etsa phoso ere 'mamela ka hloko', ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqephe la 4.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Boeletsa ditlhaku tsohle tse rutilweng Kotareng ya 2

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mosebetsi wa popo ya ditlhaku tsohle tse nyane tse rutilweng Kotareng ya 2.**
 - a. Ngola tlhaku e nyenyane ka nngwe letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, hlalosa hore e qala kae, e leba kae le moo e fellang.
 - c. Bollela baithuti hore ba tlatse mola ka tlhaku ka nngwe ka dibukeng tsa bona tsa mosebetsi mme ba siye sebaka sa monwana o le mong dipakeng tsa tsona.
 - d. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bopa tlhaku ka nngwe ka nepo.
3. **Lekola popo ya ditlhaku tse nyenyane ya baithuti.**
 - a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o lekole popo ya bona ya ditlhaku.
 - b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Ela hloko baithuti ba sokolang ho bopa ditlhaku ka nepo.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
Leqephe la 1
la selelekela

1. Tsebisa pale.

- Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng: *Baki eo ke ya ka.*
- Ere: *Pale ena e ka Matshepo. Hoseng ha letsatsi le leng e le Mariha, a tsoha a thabile hore o tlo apara baki ya hae ya mamoratwa. Empa ha a fihla khaboteng a e bula, a fumana e le siyo! Matshepo a utlwiswa bohloko ke ha a bona ngwanabo, Felleng, a e apere. A nahana ka kgalefo hore Felleng o utswitse baki ya hae. Yaba Matshepo o phenyekolla ka malaeng a Felleng mme a fumana diaparo tsa hae tse ngata tsa kgale. A leka ho di apara, feela ha di mo lekane kaofela ha tsona. Matshepo a ikutlwa a kgenne e le kannete hore Felleng o nkile diaparo tsa hae kaofela. Na ebe Matshepo o tla dula a halefile, kapa ebe mmae o tla mo thusa ho sibolla taba e makatsang ka ho hola?*
- Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
- Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- Hlaloa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
- Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
- Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?

3. Hlaloa leano la kutlwisiso.

- Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Bopa setshwantsho sa kelello.
- Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 4.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 2.
 - b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
 - c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
 - d. Ba hlalose hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
 - e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
 - a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *ho thothomela: o thothomela hobane o hatsetse kapa o tshohile haholo*
 - *e boya: E bonojana ebile e le mofuthu*
 - *ho hola: Ho ba moholo hoo ntho e itseng e sa hlole e o lekana.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**

S: Supa setshwantsho kapa ntho ya nnete
 E: Etsa seo lentswe le se bolelang
 B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
 S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 2

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Kotara ya 2
Sepapetlana
sa medumo
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
 - a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
 - b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareting ya modumo e phahamisitsweng.
 - c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
 - d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
 - e. Ha moithuti a etsa phoso ere 'mamela ka hloko', ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqephe la 5.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Boeletsa ditlhaku tsohle tse rutilweng Kotareng ya 2

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa setebele, re bale ho fihlela ho 5, ebe re a e phutholla.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa mosebetsi wa popo ya ditlhaku tsohle tse nyane tse rutilweng Kotareng ya 2.**
 - a. Ngola tlhaku e kgolo ka nngwe letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, hlalosa hore e qala kae, e leba kae le moo e fellang.
 - c. Bollela baithuti hore ba tlatse mola ka tlhaku ka nngwe ka dibukeng tsa bona tsa mosebetsi mme ba siye sebaka sa monwana o le mong dipakeng tsa tsona.
 - d. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bopa tlhaku ka nngwe ka nepo.
3. **Lekola popo ya ditlhaku tse kgolo ya baithuti.**
 - a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o lekole popo ya bona ya ditlhaku.
 - b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Ela hloko baithuti ba sokolang ho bopa ditlhaku ka nepo.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 3

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
 - a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
 - b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
 - c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
 - d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bolela sehlooho sa pale: *Baki eo ke ya ka.*
 - b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
 - c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
 - d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
 - e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 5.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.

- a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *diaparo: Dintho tseo batho ba di aparang*
 - *bohlo: kamoo ntho e leng kgolo kapa nyenyane ka teng.*
 - *tse bonolo: Diaparo tse utlwahalang di le bonojana ha monate letlalong la mmele wa hao.*
- b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 6.
- b. Bolella baithuti tlhahisoleding e latelang ka setshwantsho:
 - *Le leng la mabaka a hore re apare diaparo ke ho itshireletsa. Diaparo tsa rona di re sireletsa kgahlanong le maemo a lehodimo, ho longweng ke dikokonyana le ho lemala ha re etsa dintho tse fapaneng, jwaloka ho bapala bolo.*
 - *Ha ho bata, re lokela ho apara diapro tse kwahelang mmele ya rona tse bileng di boloka motjheso wa mmele. Re lahlehelwa ke mofuthu wa mmele o mongata o tswang ka hlooho, matsoho le maoto. Sena se bolela hore ha ho bata haholo, re lokela ho apara dikausu, diatlana le dikatiba.*
 - *Ha ho tjhesa, re lokela ho apara diaparo tse re sireletsang motjhesong wa letsatsi. Katiba e kgolo e re sireletsa hore re se tjheswe ke letsatsi le hore re se be le motjheso o mongata wa mmele. Re lokela ho apara diaparo tse bobebe ho pata letlalo la mebele ya rona.*

3. Buisanang ka setshwantsho.

- a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
 - Botsa potso ya pele.
 - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
 - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
 - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleding e amahanang le mookotaba.
 - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.

4. Dipotso:

- a. *Ke diaparo dife tseo o di bonag setshwantshong?*
- b. *Ke mang ya o thusang ho kgetha diaparo hoseng?*
- c. *Na o na le diaparo tse tshwanang le tsena hae?*

Bapala papadi ya temoho ya difonimi: Modumo ke... Ke batla...

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Kgutsisa baithuti hore ba tsebe ho mamela ka hloko.**
2. **Bontshahatsa papadi ka tsela e latelang:**
 - a. Motho ya etellang papadi pele o re: Modumo ke P, Ke batla MABITSO A BANANA.
 - b. Baithuti ba phahamisa matsoho ebang ba kgona ho nahana ka lebitso la ngwanana le nang le P.
 - c. Motho ya etellang papadi pele o supa motho ka mong mme o mo dumella ho ipitsa ka lebitso la hae. Baithuti ba se phethe lebitso le seng le bitsitswe.
 - d. Motho wa bo 5 ha bitsa lebitso le nepahetseng ke ena ya etelleng papadi pele.
 - e. Motho ya motjha ya etellang papadi pele o re: Modumo ke 'M'. Ke batla MEFUTA YA DIJO.
 - f. Papadi e tswela pele ka mokgwa ona.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 7.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Ngola mantswe a latelang tlapangollong: ema, nela, bua**
 - a. Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.
 - b. Ba kopolle ka mekgethe, ka nepo.
3. **Lekola bokgoni ba baithuti ba ho kopolla mantswe.**
 - a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o ele hloko baithuti ba sokolang ho:
 - Ho kopolla mantswe ka nepo
 - Ho bopa dilthaku le mantswe ka nepo le ka makgethe
 - Ho phethela mantswe ka nako e abilweng

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 3

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Baki eo ke yaka*
 - d. Ere: *Pale ena e ka Matshepo. Hoseng ha letsatsi le leng e le Mariha, a tsoha a thabile hore o tlo apara baki ya hae ya mamoratwa. Empa ha a fihla khaboteng a e bula, a fumana e le siyo! Matshepo a utlwiswa bohloko ke ha a bona ngwanabo, Felleng, a e apere. A nahana ka kgalefo hore Felleng o utswitse baki ya hae. Yaba Matshepo o phenyekolla ka malaeng a Felleng mme a fumana diaparo tsa hae tse ngata tsa kgale. A leka ho di apara, feela ha di mo lekane kaofela ha tsona. Matshepo a ikutlwa a kgenne e le kannete hore Felleng o nkile diaparo tsa hae kaofela. Na ebe Matshepo o tla dula a halefile, kapa ebe mmae o tla mo thusa ho sibolla taba e makatsang ka ho hola.*
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
 - c. Emisa o hlalositse baithuti moo ho hlokehang.
 - d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
 - e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: *Bopa setshwantsho sa kelello.*
 - Botsa baithuti: *Kwala mahlo a hao mme o leke ho bopa setshwantsho sa kellello sa ntho e itseng paleng. O bonang?*

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Ha ho bata,
ke apara...

Ha ho tjhesa,
ke apara...

Ke kgetha ho
apara...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Ho sebedisa feelwane ho bontsha kgefutso polelong.
 - b. Ngola polelo letlapeng: *Lebo, tloho o dule hodima mmata.*
 - c. Supa DMTP: Feelwane e sebediswa polelong ho bontsha moo ho tshwanetseng ho be le kgefutso e kgutshwane.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
 - b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: *Diaparo tsa maemo a fapaneng a lehodimo*
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
 - a. Ere: *Ha ho bata, ke apara... ke dule ke futhumetse.*
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
 - a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: *Wena ka letsatsi leo ho batang.*
 - b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
 - c. Supa DMTP: Feelwane e sebediswa polelong ho bontsha moo ho tshwanetseng ho be le kgefutso e kgutshwane.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 7.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Bapala papadi ya temoho ya difonimi: Modumo ke... Ke batla...

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Kgutsisa baithuti hore ba tsebe ho mamela ka hloko.**
2. **Bontshahatsa papadi ka tsela e latelang:**
 - a. Motho ya etellang papadi pele o re: Modumo ke P, Ke batla MABITSO A BANANA.
 - b. Baithuti ba phahamisa matsoho ebang ba kgona ho nahana ka lebitso la ngwanana le nang le P.
 - c. Motho ya etellang papadi pele o supa motho ka mong mme o mo dumella ho ipitsa ka lebitso la hae. Baithuti ba se phethe lebitso le seng le bitsitswe.
 - d. Motho wa bo 5 ha bitsa lebitso le nepahetseng ke ena ya etelleng papadi pele.
 - e. Motho ya motjha ya etellang papadi pele o re: Modumo ke 'M'. Ke batla MEFUTA YA DIJO.
 - f. Papadi e tswela pele ka mokgwa ona.
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 8.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla mantswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho e fokisetsa kahare le kantle.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Ngola mantswe a latelang tlapangolong: pina, fofa, kama**
 - a. Laela baithuti ho kopollela mantswe dibukeng tsa bona.
 - b. Ba kopolle ka mekgethe, ka nepo.
3. **Lekola bokgoni ba baithuti ba ho kopolla mantswe.**
 - a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o ele hloko baithuti ba sokolang ho:
 - Ho kopolla mantswe ka nepo
 - Ho bopa dilthaku le mantswe ka nepo le ka makgethe
 - Ho phethela mantswe ka nako e abilweng

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 3

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Baki eo ke ya ka*
 - d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: *Bopa setshwantsho sa kelello*
 - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: *Kwala mahlo a hao mme o leke ho bopa setshwantsho sa kellello sa ntho e itseng paleng. O bonang?*
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti setshwantsho.
 - c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
 - d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Ha ho bata,
ke apara...

Ha ho tjhesa,
ke apara...

Ke kgetha ho
apara...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: *Diaparo tsa maemo a fapaneng a lehodimo*
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
 - b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
 - c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. katiba, jeresi, sekhafo, katiba, borikgwe bo bokgutshwane, sekipa
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
 - a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
 - b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Feelwane e sebediswa polelong ho bontsha moo ho tshwanetseng ho be le kgefutso e kgutshwane.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Kopa baithuti ho abelana mehopolo ya bona.
 - b. Thusa baithuti ba fokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 9.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya
puisanao:

Pale ena e ne
e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile
hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
 - c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
 - a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
 - b. Ngola foreimi ya puisano tlapangolong.
 - c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
 - d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
 - e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
 - b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
 - a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
 - b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
 - a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–6 moleng o ka thoko.
 - b. Bitsa mantswe a tsheletseng a latelang hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–6: *rua, oma, hama, duba, wele, tala*
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
 - a. Ngola mantswe a tsheletseng letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
 - d. Bolella baithuti ho ngola mantswe hape ka nepo.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 9.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 3

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
 - a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Baki eo ke ya ka*
 - b. Hlalosa mosebetsi o re: *Kajeno re tlo sebetsa ka dihlopha ho tshwantshisa pale.*
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Ere: Ha re tshwantshisa pale re leka ho:
 - Ho hopola seo mophetwa a se bolelang le seo a se etsang
 - Bua le ho etsisa mophetwa eo re mo tshwantshisang
 - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo re mo tshwantshisang
 - b. Bontsha baithuti ka bokgutswanyana ka moo o ka etsisang emong wa baphetwa.
 - c. Leka hore o se ke wa kgetha mophetwa wa sehlooho e le mohlala wa hao.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Bala hore baphetwa ba ba kae paleng.
 - b. Arola baithuti ka dihlopha tse lekanang le palo ya baphetwa. Mohlala, ha baphetwa ba le 5 paleng, etsa dihlopha tse 5 tsa baithuti.
 - c. Moithuti ka mong sehlopheng a fuwe karolo ya mophetwa.
 - d. Ntshetsa baithuti kante kapa sebakeng se bulehileng.
 - e. Bolella dihlopha ho tshwantshisa pale. Ba lokela ho:
 - Hopola seo mophetwa a se etsang le seo a se buang
 - Etsisa mophetwa ka puo le diketso
 - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo ba mo tshwantshisang
 - f. Ha baithuti ba ntse ba tshwantshisa pale, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
 - a. Fa dihlophametsotswana e mmalwa ho abelana mosebetsi ya bona le phaposi.
 - b. Bitsa sehlopha se le seng ho abelana mosebetsi wa sonale phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Ha ho bata,
ke apara...

Ha ho tjhesa,
ke apara...

Ke kgetha ho
apara...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
 - a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba fokolang.
 - b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: *Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.*
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
 - b. Ere, hopola ho lekola hore: Feelwane e sebediswa polelong ho bontsha moo ho tshwanetseng ho be le kgefutso e kgutshwane.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
 - a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
 - b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 9.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
kgethilweng
ba tla tlisa
ntho kapa
setshwantsho
bakeng sa
mosebetsi
wa bona wa
ho 'bontsha o
bolele'

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: Bontsha o Bolele**
 - a. Tshwara ntho kapa setshwantsho seo o tla re bontsha sona.
 - b. Re bollele ka ntho eo kapa setshwantsho. Ere:
 - Kajeno ke tla le bolella ka...
 - E... (bohlo, boima, mmala, boreledi/mahwashe j.j.)
 - E sebedisetswa...
 - Ke e rata hobane...
 - c. Jwale botsa baithuti: Na le na le dipotso?
 - d. Ha ho na le motho ya botsang potso, leka ka hohle ho e araba.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
 - a. Ha o etsa nehelano, hopola ho:
 - Tshwara ntho kapa setshwantsho hore bohle ba se bone
 - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
 - Bua dintho ha nngwe feela – o se ke wa phethapheta
 - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
 - a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
 - b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: p
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: p**
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: pepa
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka modumo: p-e-p-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye modumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: puo
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 10.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: p**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: p
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: p**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: p**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
Leqephe la 1
la selelekela
15

1. Tsebisa pale.

- Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng *Borikgwe bo ntshwanelang*.
- Ere: *Pale ena e ka Neo. O ithatela marikgwe a hae a kgale, a bonojana, empa a se a mo tiisa. Ha ho fihla nako ya ho ya mabenkeleng ho ya reka marikgwe a matjha, Neo ha a thaba ho hang. Ha a rate tsela eo diaparo tse ntjha di hohlang letlalo la mmele wa hae. Ha a le mabenkeleng, o ile a itekanya marikgwe a fapaneng empa ha a fumane bo mo tshwanelang. Paleng ena re tla utlwa kamoo Neo a ileng a qetella a fumana seaparo se sa hohlang letlalo e bile se mo dula hantle, ha a amohela ho leka ntho tse ntjha.*
- Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
- Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
- Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
- Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?

3. Hlalosa leano la kutlwisiso.

- Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikgokahano.
- Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 10.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 2.
 - b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
 - c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
 - d. Ba hlalose hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
 - e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
 - a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *masela: masela le dikgareng tseo diaparo di entsweng ka tsona*
 - *e tiile: Ha e bonolo kapa ha e kobehe: ho thata ho kena ka ho yona.*
 - *kgolwanyane: E bulehile mme ha e tiise mmele.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**

S: Supa setshwantsho kapa ntho ya nnete

E: Etsa seo lentswe le se bolelang

B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe

S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *mp*
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: *mp*
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: *m-p-a*
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: *mpone*
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 11.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: P**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: P
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: P**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: P**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 17

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
 - a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
 - b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
 - c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
 - d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bolela sehlooho sa pale: *Borikgwe bo ntshwanelang*
 - b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
 - c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
 - d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
 - e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 11.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la 12.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
 - a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
 - a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
 - b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
 - c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
 - d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
 - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
 - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
 - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
 - e. O ka qala pale ya hao ka hore:
 - Ka letsatsi le leng, ____ o ne a itokisetsa ho...
 - Ha ____ a sa fumane...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Neha baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
 - b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa 'thutswana/lejwe' la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
 - c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bitsa moithutwana a le mong ho arolelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1-2 dipotso ka pale.
 - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
 - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
 - b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona.
Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lelang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: j
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: j**
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: jase
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka modumo: j-a-s-e
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye modumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: jeme
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqephe la 13.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: j**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: j
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: j**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: j**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 17

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Borikgwe bo ntshwanelang*
 - d. Ere: *Pale ena e ka Neo. O ithatela marikgwe a hae a kgale, a bonojana, empa a se a mo tiisa. Ha ho fihla nako ya ho ya mabenkeleng ho ya reka marikgwe a matjha, Neo ha a thaba hohang. Ha a rate tsela eo diaparo tse ntjha di hohlang letlalo la mmele wa hae. Ha a le mabenkeleng, o ile a itekanya marikgwe a fapaneng empa ha a fumane bo mo tshwanelang. Paleng ena re tla utlwa kamoo Neo a ileng a qetella a fumana seaparo se sa hohleng letlalo e bile se mo dula hantle, ha a amohela ho leka ntho tse ntjha.*
 - e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
 - c. Emisa o hlalose tse baithuti moo ho hlokehang.
 - d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
 - e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikgokahano.
 - Botsa baithuti: A na o ka etsa dikgokahano paleng ena? Na sena se kile sa etsahala ho wena kapa ho motho eo o mo tsebang?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
54

Foreimi ya ho
ngola:

Sekipa saka
se setjha
se na le
setshwantsho
sa...

Ke rata
sekipa sa
ka se setjha
hobane...

Na o rata
sekipa sa
ka...?

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya letshwao la potso qetellong ya polelo e botsang potso.
 - b. Ngola polelo letlapeng: O rata sekipa saka sa lengau?
 - c. Supa DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
 - b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Taka setshwantsho sa phoofolo eo o e ratang hodima sekipa. Ngola ka sekipa sa hao se setjha.
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
 - a. Ere: Sekipa saka se setjha se na le setshwantsho sa... hobane ke phoofolo eo ke e ratang.
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
 - a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Sekipa se nang le phoofolo eo o e ratang.
 - b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
 - c. Supa DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 13.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng: jw**
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: jwang
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: j-w-a-n-g
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: jwalo
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 14.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho e fokisetsa kahare le kante.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: J**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: J
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: J**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: J**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 17

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Borikgwe bo ntshwanelang*
 - d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikgokahano
 - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: A na o ka etsa dikgokahano paleng ena? Na sena se kile sa etsahala ho wena kapa ho motho eo o mo tsebang?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti setshwantsho.
 - c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
 - d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
54

Foreimi ya ho
ngola:

Sekipa sa
ka se setjha
se na le
setshwantsho
sa...

Ke rata
sekipa sa
ka se setjha
hobane...

Na o rata
sekipa sa
ka...?

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: 2.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
 - b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
 - c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. tau, tlou, qwaha, ntja, podi, pere
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
 - a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
 - b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Kopa baithuti ho abelana mehopolo ya bona.
 - b. Thusa baithuti ba fokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 14.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya
puisanao:

Pale ena e ne
e le ka...

Ke ratile
mophetwa...
hobane...

Ke ithutile
hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
 - c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
 - a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
 - b. Ngola foreimi ya puisano tlapangolong.
 - c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
 - d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
 - e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
 - b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
 - a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
 - b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
 - a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–6 moleng o ka thoko.
 - b. Bitsa mantswe ana a tsheletseng hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–6: *puo, pepile, mpone, mpa, jwala, majwe*
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
 - a. Ngola mantswe a tsheletseng letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
 - d. Bolella baithuti ho ngola mantswe hape ka nepo.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 15.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 17

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
 - a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Borikgwe bo ntshwanelang*
 - b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo iketsetsa pheletso ya rona e fapaneng ho ya pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
 - b. Bula mahlo ebe o re: Mmm, ke nahanne qetelo ya pale e fapaneng.
 - c. Bolella baithuti mohopolo wa hao wa qetelo e fapaneng.
 - d. Leka ho nahana ka qetelo e sa tlwaelehang, ntho eo baithuti ba ke keng ba e nahana.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Ere: Kwala mahlo o nahane qetelo ya pale e fapaneng. O se ke wa sebedisa mohlala wa ka. O inahanele wa hao.
 - b. Ere: Bula mahlo ebe o abelana qetelo ya hao le motswalle wa hao.
 - c. Ha baithuti ba ntse bua ka mehopolo ya bona, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - d. Qetellong ya thuto kopa baithuti ba mmalwa ho arolelana qetelo tsa bona tsa dipale.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
 - a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mosebetsi ya bona le metswalle.
 - b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
54

Foreimi ya ho
ngola:

Sekipa sa
ka se setjha
se na le
setshwantsho
sa...

Ke rata
sekipa sa
ka se setjha
hobane...

Na o rata
sekipa sa
ka...?

1. **Hopotsa baithuti ka mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
 - a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba fokolang.
 - b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola dintlha setshwantsong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
 - b. Ere, hopola ho lekola hore: Potso e qetela ka letshwao la potso.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
 - a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
 - b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 15.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ditshwantsho
le dintho tsa
nnete bakeng
sa moo ho
pepeswang
mookotaba
Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Bonkgono ba rona*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
 - *Ke eng se etsang bonkgono ba lona hore ba kgethehe?*
 - *Ke dintho dife tse bonkgono ba lona ba le etsetsang tsona?*
 - *Le ithutile eng ho bonkgono ba lona? Ke dintho dife tseo ba le rutileng tsona?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 16.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
 - a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
 - b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao:
Nkgono Makalane.
A wela ka pitseng.
A kgangwa ke tapole.
Katse ya mmona.
A ikutlwa a swabile.
A tswa, a tswa, a ketoha!
A tswa, a tswa a ketoha!
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
 - a. Botsa: Na o ka mpolella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
 - b. Kgothaletsa baithuti ho arolelana menahano ya bona.
 - c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang:
Thothokiso e nang le morethetho o natefelang bana. Le motlae o feteleditsweng (ho wela ka pitseng). E ruta bana ka kotsi ya ho ba meharo, jwaloka ho ja ka potlako kapa ho kwenya dijo o sa di hlafunisisa.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: q
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: q**
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: qoqa
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka modumo: q-o-q-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye modumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: qala
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 18.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: q**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: q
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: q**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: q**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
Leqephe la
selelekela 29

1. Tsebisa pale.

- Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng *Pale ya nkgono wa ka*.
- Ere: *Dineo o nahana hore nkgono wa hae o a makatsa! Ha ba le tshimong kantle, nkgono a ka nka mobu o mokgubedu wa letsopa, a o tswake le metsi, mme ka matsoho a hae a bope dipitsa tse ntle tseo Dineo a so kang a di bona. Dineo o batla ho tseba ho bopa le yena. Yaba nkgono o mo qoqela sephiri se qabolang ha ene e sale ngwanana ya dilemo tse robedi a ithuta ho bopa pitsa ya hae ya pele - kamoo pula e ileng ya senya pitsa ya hae ka sehloho ka ho panya ha leihlo. Dineo le nkgono ba hlola letsatsi lohle ba bopa dipitsa ba thabile. Empa ha dipitsa di ntse di oma letsatsing, maru a matsho a kopana sepakapakeng. Ho tla etsahala eng ka dipitsa tse ntle tsa Dineo.*
- Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
- Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
- Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokelong ya Dipale.
- Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?

3. Hlalosa leano la kutlwisiso.

- Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Lekola kutlwisiso
- Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 18.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 16.
 - b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
 - c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
 - d. Ba hlalose hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
 - e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
 - a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *letsopa: Mofuta wa mobu o bonolo o ka boptjwang ho etsa dipitsa kapa dintho tse ding.*
 - *bopilwe: Bopile ntho e itseng ho ba sebopehong se itseng.*
 - *senyehile: Sentswe hampe hoo ho sa kgoneheng hore e sebediswe hantle hape.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**

S: Supa setshwantsho kapa ntho ya nnete
 E: Etsa seo lentswe le se bolelang
 B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
 S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *nq*
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: *nqala*
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: *n-q-a-l-a*
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: *n-q-o-q-e-l-a*
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 19.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho e fokisetsa kahare le kante.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: Q**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: Q
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: Q**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: Q**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 31

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
 - a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
 - b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
 - c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
 - d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bolela sehlooho sa pale: *Pale ya nkgono waka.*
 - b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
 - c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
 - d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
 - e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 19.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. Sebedisa mkgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.

- a. Ruta mantse a tlotlontswe a latelang:
 - *nkgono: Mme wa ntate kapa wa mme wa hao.*
 - *leloko: Motho ya amanang le ba lelapa leno.*
 - *moetlo: Ntho eo batho ba e etsang kgafetsa nako e telele.*
- b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 20.
- b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
 - *Re ka ithuta dintho tse ngata tse molemo ho bonkgono ba rona. Ba ka re fa diresepe, ba re rute le hore re ka itlhokomela jwang ha re kula kapa ha re lemetse, hape ba ka re fa tsebo le bokgoni ba ho etsa kapa ho lokisa dintho.*
 - *Bonkgono ke dibuka tsa nalane tsa malapa abo rona. Ba ka re qoqela dipale tsa kamoo bophelo bo neng bo le ka teng ha ba ne ba hola. Ba ka re phethela dipale ka batswadi ba rona le baholoholo ba rona. Ebile hape ba ka re bolella kamoo bophelo bo fetohileng ka teng ha dilemo di ntse di ya.*
 - *Borasaense ba ithutile ka maboko a bonkgono ba rona mme ba fumana ntho e makatsang. Maikutlo a bonkgono a hokahane le maikutlo a ditloholo tsa bona. Ha ditloholo di thabile, bonkgono ba a thaba. Ha ditloholo di hloname, bonkgono ba ikutwla ba hloname le bona.*

3. Buisanang ka setshwantsho.

- a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
 - Botsa potso ya pele.
 - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
 - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
 - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanang le mookotaba.
 - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.

4. Dipotso:

- a. *O ikutlwa jwang ha o na le nkgono wa hao?*
- b. *O nahana hore ke hobaneng ha bana ba bangata ba natefelwa ke ho ba le bonkgono ba bona?*
- c. *Na o kile wa bona nkgono wa hao a etsa e meng ya mesebetsi ena?*

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: g
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: g**
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: gauta
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: g-a-u-t-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: galase
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 21.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: g**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: g
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: g**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: g**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 31

1. Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.

- Dudisa baithuti khaphetheng.
- Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
- Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Pale ya nkgono wa ka.*
- Ere: *Dineo o nahana hore nkgono wa hae o a makatsa! Ha ba le tshimong kante, nkgono a ka nka mobu o mokgubedu wa letsopa, a o tswake le metsi, mme ka matsoho a hae a bope dipitsa tse ntle tseo Dineo a so kang a di bona. Dineo o batla ho tseba ho bopa le yena. Yaba nkgono o mo qoqela sephiri se qabolang ha ene e sale ngwanana ya dilemo tse robedi a ithuta ho bopa pitsa ya hae ya pele - kamoo pula e ileng ya senya pitsa ya hae ka sehloho ka ho panya ha leihlo. Dineo le nkgono ba hlola tsatsi lohle ba bopa dipitsa ba thabile. Empa ha dipitsa di ntse di oma letsatsing, maru a matsho a kopana sepakapakeng. Ho tla etsahala eng ka dipitsa tse ntle tsa Dineo.*

2. Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:

- Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
- Bontsha baithuti ditshwantsho.
- Emisa o hlalositse baithuti moo ho hlokehang.
- Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
- Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
- Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Lekola kutlwisiso
 - Botsa baithuti: A na o kile wa ikutlwa o ferekane ha o bala pale hobane o se o sa tsebe se etsahalang? Sena se ile sa etsa hore o ikutlwe jwang?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:
Nkgono wa ka
o bitswa...
O kgona ho...
Ke mo rata
hobane

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya tlhaku e kgolo qalong ya lebitso la motho.
 - b. Ngola polelo letlapeng: Nkgono wa ka, Naledi, o rata ho jala.
 - c. Supa DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla: Ngola dipolelo tse tharo.
 - b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Nkgono wa ka
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
 - a. Ere: Lebitso la nkgono wa ka ke... O kapa o ne a le motle ka ho...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
 - a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Setshwantsho sa nkgono wa hao, a etsa ntho e itseng eo a kgonang ho etsa hantle ho yona.
 - b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
 - c. Supa DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 21.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng: gw**
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: ngwala
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: n-g-w-a-n-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: gagwe
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 22.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho e fokisetsa kahare le kantle.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: G**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: G
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: G**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: G**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 31

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Pale ya nkgono wa ka*
 - d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Lekola kutlwisiso
 - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: A na o kile wa ikutlwa o ferekane ha o bala pale hobane o se o sa tsebe se etsahalang? Sena se ile sa etsa hore o ikutlwe jwang?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti setshwantsho.
 - c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
 - d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:
Nkgono wa ka
o bitswa...
O ipabola ka...
Ke mo rata
hobane...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Nkgono wa ka
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
 - b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
 - c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. ho pheha, ho bapala, ho jala, ho bala, ho mamela
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
 - a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
 - b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Kopa baithuti ho abelana mehopolo ya bona.
 - b. Thusa baithuti ba fokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 22.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya
puisanao:

Pale ena e ne
e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile
hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
 - c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
 - a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
 - b. Ngola foreimi ya puisano tlapangolong.
 - c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
 - d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
 - e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
 - b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
 - a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
 - b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo Pitsetso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
 - a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–6 moleng o ka thoko.
 - b. Bitsa mantswe ana a tsheletseng hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–6: *qibi, qoqile, gafa, ege, nqala, nqetela*
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
 - a. Ngola mantswe a tsheletseng letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
 - d. Bolella baithuti ho ngola mantswe hape ka nepo.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 23.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 31

1. **Lokisetša baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
 - a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Pale ya nkgono wa ka*
 - b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo kgutsufatsa pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Ere: Ha re kgutsufatsa pale, re lokela ho bolela hore:
 - Pale e ka eng
 - Ke eng seo ke se ratileng paleng
 - Ke eng seo ke ithutileng sona paleng
 - b. Fana ka dikarabo tsa dipotso tsena ka bokgutswanyane.
 - c. Leka hore o se ke wa etsa mehlala ka dikarabo tse pepeneneng.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Bolella baithuti hore ba nahane ka dikgutsufatso tsa bona, ba se ke ba sebedisa mohlala wa hao.
 - b. Bolella baithuti ho qala dikarabo tsa bona ka tsela e latelang:
 - Pale e ne e le ka...
 - Ke natefetswe ke...
 - Ke ithutile...
 - c. Kamora moo, laela baithuti ho abelana dikgutsufatso tsa bona le metswalle ya bona.
 - d. Ha baithuti ba ntse ba abelana dikgutsufatso tsa bona, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - e. Pheletsong ya thuto, kopa moithuti a le mong kapa ba babedi ho abelana dikgutsufatso tsa bona le phaposi.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
 - a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mosebetsi ya bona le metswalle.
 - b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Nkgono wa ka
o bitswa...

O ipabola ka...

Ke mo rata
hobane...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
 - a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba fokolang.
 - b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
 - b. Ere, hopola ho lekola hore: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
 - a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
 - b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 23.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: O abelana ditaba tsa hae**
 - a. Re bolelle hore ditaba tsa hao di ka eng: Ere:
 - b. Kajeno ke tla le bolella ka...
 - c. Ebe o arolelana ditaba tsa hao.
 - d. Re bolelle se etsahetseng ka tatellano e nepahetseng.
 - e. Re bolelle dintlha tsa bohlokwa tsa ditaba tsa hao.
 - f. Qetella ka ho re bolella ka moo ditaba tsa hao di ileng tsa etsa hore o ikutlwe ka teng.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
 - a. Ha o abelana taba tsa hao hopola ho:
 - Re bolella hore ditaba tsa hao di ka eng
 - Re bolella hore di etsahetse neng
 - Re bolella hore di etsahelletse mang
 - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
 - Bua dintho ha nngwe feela – o se ke wa phethapheta
 - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditliahiso tsa bona.**
 - a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditliahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
 - b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditliahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: kg
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: kg**
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: kgaba
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka modumo: kg-a-b-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye modumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: kgolo
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 24.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: kg**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: *kg*
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: kg**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: kg**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
Leqephe la
selelekela 37

1. Tsebisa pale.

- Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng *Sopho ya nkgono ya majwe*.
- Ere: *Paleng ena, Tselane le nkgono wa hae ba lapile haholo hobane dijo di ne le nyane motseng wa habo ka lebaka la komello. Nkgono o hlalefile haholo mme a loha leqheka. Le ha a sena dijo, o ile a pheha 'sopo ya majwe' ka metsi, mollo, pitsa le majwe. Ha baahi ba motse ba utlwa ka sopho, ba ile ba batla ho tseba mme ba fihla motho ka mong le sejo ho tla eketsa sopho. Ha mmoho, ba ile ba etsa dijo tse hlabosang tse lekaneng bohle. Ka leqheka le hlalefileng la nkgono, baahi ba motse ba sebetse mmoho ho pheha dijo tse hlabosang bakeng sa bohle.*
- Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
- Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
- Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
- Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?

3. Hlalosa leano la kutlwisiso.

- Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa Ditekolo
- Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 24.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 16.
 - b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
 - c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
 - d. Ba hlalose hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
 - e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
 - a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *Komello: Nako e telele eo ho nang pula ha nyenyane kapa e sa ne ho hang.*
 - *setswakwa: Enngwe ya disebediswa tse tshelwang ho pheha dijo tse monate.*
 - *mokete wa dijo: dijo tse ngata, tse kgethehileng tse arolelwanang ke batho ba bangata.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**

S: Supa setshwantsho kapa ntho ya nnete
 E: Etsa seo lentswe le se bolelang
 B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
 S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng: kgw**
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: kgwedi
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: kg-w-e-d-i
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: lekgwaba
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqephe la 25.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: Kg**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: Kg.
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: Kg**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: Kg**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 39

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
 - a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
 - b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
 - c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
 - d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bolela sehlooho sa pale: *Sopho ya nkgono ya majwe*
 - b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
 - c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
 - d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
 - e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 25.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Lokisetša baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqephe la 26.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
 - a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
 - a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
 - b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
 - c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
 - d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
 - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
 - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
 - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
 - e. O ka qala pale ya hao ka hore:
 - Nkgono ____ o ne a rata ho thellisa ho ya...
 - Letsatsi ka leng, nkgono ____ o ne a ya...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Neha baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
 - b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa 'thutswana/lejwe' la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
 - c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bitsa moithutwana a le mong ho arolelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
 - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
 - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
 - b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona.
Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lehang hore le kenyelletse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: *ph*
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: *ph***
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: phofa
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka modumo: ph-o-f-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye modumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: phodile
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 27.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: *ph***
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: *ph*
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: *ph***
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: *ph***
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 39

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Sopho ya nkgono ya majwe*
 - d. Ere: *Paleng ena, Tselane le nkgono wa hae ba lapile haholo hobane dijo di ne le nyane motseng wa habo ka lebaka la komello. Nkgono o hlalefile haholo mme a loha leqheka. Le ha a sena dijo, o ile a pheha 'sopho ya majwe' ka metsi, mollo, pitsa le majwe. Ha baahi ba motse ba utlwa ka sopho, ba ile ba batla ho tseba mme ba fihla motho ka mong le sejo ho tla eketsa sopho. Ha mmoho, ba ile ba etsa dijo tse hlabosang tse lekaneng bohle. Ka leqheka le hlalefileng la nkgono, baahi ba motse ba sebetsa mmoho ho pheha dijo tse hlabosang bakeng sa bohle.*
 - e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
 - c. Emisa o hlalositse baithuti moo ho hlokehang.
 - d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
 - e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa Ditekolo
 - Botsa baithuti: Re ye re ithute se itseng paleng. Ka nako tse ding re hloka ho etsa qeto hore ntho e ne e lokile kapa e fosahetse. Ka enngwe re hloka ho etsa qeto ya hore ntho e ntle kapa e mpe. Wena o ithutileng paleng ena?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
23

Foreimi ya ho
ngola:

Ebe nka
fumanela
nkgono wa
ka...?

O tla e rata
hobane... ?

O tla ikutlwa
a...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya letshwao la potso qetellong ya polelo e botsang potso.
 - b. Ngola polelo letlapeng: Nkgono wa hao o rata ho etsa eng?
 - c. Supa DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
 - b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Mpho ya nkgono wa ka
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
 - a. Ere: Nka fumanela nkgono wa ka...? O tla e rata hobane...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
 - a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Wena, o tshwere mpho ya nkgono wa hao.
 - b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
 - c. Supa DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 27.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *mph*
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: *mpho*
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: *m-ph-o*
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: *mphile*
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 28.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho e fokisetsa kahare le kantele.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: Ph**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: Ph.
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: Ph**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: Ph**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 39

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Sopho ya nkgono ya majwe*
 - d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa Ditekolo
 - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Re ye re ithute se itseng paleng. Ka nako tse ding re hloka ho etsa qeto hore ntho e ne e lokile kapa e fosahetse. Ka enngwe re hloka ho etsa qeto ya hore ntho e ntle kapa e mpe. Wena o ithutileng paleng ena?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti setshwantsho.
 - c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
 - d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqephe la
23

Foreimi ya ho
ngola:

Ebe nka
fumanela
nkgono wa
ka...?

O tla e rata
hobane... ?

O tla ikutlwa
a...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Mpho ya nkgono wa ka.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
 - b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
 - c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. dipompong, ditjhipisi, monokotshwai, yokathe, lerojana, teye
3. **Laela baithuti ho phehla leqephe le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
 - a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
 - b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Potso e qetela ka letshwao la potso.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Kopa baithuti ho abelana mehopolo ya bona.
 - b. Thusa baithuti ba fokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 28.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya
puisanao:

Pale ena e ne
e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile
hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
 - c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
 - a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
 - b. Ngola foreimi ya puisano tlapangolong.
 - c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
 - d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
 - e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
 - b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
 - a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
 - b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
 - a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–6 moleng o ka thoko.
 - b. Bitsa mantswe ana a tsheletseng hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–6: *kgile, kgoho, phoso, pheha, kgwedi, mpho*
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
 - a. Ngola mantswe a tsheletseng letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
 - d. Bolella baithuti ho ngola mantswe hape ka nepo.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 29.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 39

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
 - a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Sopho ya nkgono ya majwe*
 - b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo sebetsa ka dihlopha ho tshwantshisa pale.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Ere: Ha re tshwantshisa pale re leka ho:
 - Ho hopola seo mophetwa a se bolelang le seo a se etsang
 - Bua le ho etsisa mophetwa eo re mo tshwantshisang
 - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo re mo tshwantshisang
 - b. Bontsha baithuti ka bokgutswanyana ka moo o ka etsisang emong wa baphetwa.
 - c. Leka hore o se ke wa kgetha mophetwa wa sehlooho e le mohlala wa hao.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Bala hore baphetwa ba ba kae paleng.
 - b. Arola baithuti ka dihlopha tse lekanang le palo ya baphetwa. Mohlala, ha baphetwa ba le 5 paleng, etsa dihlopha tse 5 tsa baithuti.
 - c. Moithuti ka mong sehlopheng a fuwe karolo ya mophetwa.
 - d. Ntshetsa baithuti kante kapa sebakeng se bulehileng.
 - e. Bolella dihlopha ho tshwantshisa pale. Ba lokela ho:
 - Hopola seo mophetwa a se etsang le seo a se buang
 - Etsisa mophetwa ka puo le diketso
 - Sebedisa a mang a mantswe a mophetwa eo ba mo tshwantshisang
 - f. Ha baithuti ba ntse ba tshwantshisa pale, tsamatsamaya o nne o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
 - a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mosebetsi ya bona le metswalle.
 - b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
23

Foreimi ya ho
ngola:

Ebe nka
fumanela
nkgono wa
ka...?

O tla e rata
hobane... ?

O tla ikutlwa
a...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
 - a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba fokolang.
 - b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
 - b. Ere, hopola ho lekola hore: Potso e qetela ka letshwao la potso.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
 - a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
 - b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 29.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ditshwantsho
le dintho tsa
nnete bakeng
sa moo ho
pepeswang
mookotaba
Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba:** *Re bapalla ka ntle*
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
 - *Ke dipapadi dife tseo re ka di bapallang kante?*
 - *Na o kile wa iqapela dipapadi tse bapallwang kante? Ke dipapadi dife tseo?*
 - *O rata eng ka ho bapalla kante?*
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 30.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
 - a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
 - b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao: Mankokosane, pula e a na! Re bapalla kae? Kante! Mankokosane, pula e nele. Re bapalletse kae? Kante! Mankokosane, pula e tlo na! Re tlo bapalla kae? Kante!
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
 - a. Botsa: Na o ka mpoella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
 - b. Kgothaletsa baithuti ho arolelana menahano ya bona.
 - c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mkgwa o latelang: Ke enngwe ya dithothokiso tsa papadi eo bana ba e bapalang, ha pula e na. Maamong ana ba bapalla ka ntle. Bana ba bina pina ena ba ntse ba tloatlola kante puleng. Ba ithuta hore mosebetsi o lokela ho tswela pele le ha pula e na. E fetotswe ho ruta bana makgathe.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: *qh*
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: *qh***
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: qhala
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka modumo: qh-a-l-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye modumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: qhoma
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 32.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.
 - d. Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa setebele, re bale ho fihlela ho 5, ebe re a e phutholla.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: *qh***
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: *qh*
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: *qh***
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: *qh***
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
Leqephe la
selelekela 51

1. Tsebisa pale.

- a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng *Ha re bapaleng Bhati*.
- b. Ere: *Bana ba bararo ba etela ba leloko kwana Soweto ka matsatsi a phomolo a Keresemese. Malapa ao a dula matlomabapi, mme bana ya eba metswalle. Ka tstatsi le leng ha ba jewa ke bodutu, ba etsa qeto ya ho bapala papadi e itseng hammoho. Lerato o batla ho bapala papadi e bitswang Toti. Palesa yena o batla ho bapala e bitswang Bhathi. Tumelo o batla ho bapala papadi e bitswang Chicago. Ba fumana hore ba hloka makotikoti le bolo ho bapala papadi tsa bona tse fapaneng. Yaba, ba hlokomela ntho e nngwe ka dipapadi tsena tse tharo. Ebe ke eng seo.*
- c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
- d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
- b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
- c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?

3. Hlalosa leano la kutlwisiso.

- a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo
- b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 32.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 30.
 - b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
 - c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
 - d. Ba hlalose hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
 - e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
 - a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *ho ketola: Ho wa kapa ho dihelwa fatshe.*
 - *ho thibela: Ho thiba ka ho tshwra ka matsoho, ho thiba, kapa ho lahlela bolo hore sehlopha se kgahlanong se se kgone ho hlaba ntlha.*
 - *ho se utlwisisane: Ha batho ba nahana dintho tse fapaneng hobane ba sa utlwisisana hantle.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**

S: Supa setshwantsho kapa ntho ya nnete
E: Etsa seo lentswe le se bolelang
B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *nqh*
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: *nqhadisa*
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: *n-qh-a-d-i-s-a*
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: *nqhomela*
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 33.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: Qh**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: Qh
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: Qh**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: Qh**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 53

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
 - a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
 - b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
 - c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
 - d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bolela sehlooho sa pale: *Ha re bapaleng Bhati.*
 - b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
 - c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
 - d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
 - e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 33.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.

- a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *mphato: Motho eo le leng sehlopheng se le seng le yena.*
 - *hopotsa: Ho thusa motho ho hopola ntho e itseng.*
 - *motlae: Papadi ya ho qhekenyetsa motho e mong bakeng sa monyaka.*
- b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 34.
- b. Bolella baithuti tlhahisoleding e latelang ka setshwantsho:
 - *Ho bapala kante ho re fa monyetla wa ho etsa metswalle. Dipapadi tse ngata tsa kante di bapalwa ke motho a fetang a le mong, mme sena se re fa monyetla wa ho bua le bana ba bang, ho fumana tharollo ya mathata a rona le ho nyakalla hammoho!*
 - *Ho bapalla ka ntle ho bohlokwa bakeng sa kgolo ya rona. Ha re matha, re tlola, re hlwella, re tloatlola, re lekalekanya, re tshwara mme re lahlela, re ithuta ho sebedisa le ho laola mesifa ya mmele ya rona e meholo.*
 - *Ha re kgona ho laola mesifa e meholo ya mmele ya rona, hoo ho etsa hore ho be bobebe ho laola mesifa e menyenyane ya mmele ya rona. Sena se bolela hore ho bapala kante ho re thusa ho itokisetsa ho etsa dintho tse kang ho taka, ho ngola, ho seha ka sekere, le ho bapala dipapadi tsa khomphuthara!*

3. Buisanang ka setshwantsho.

- a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
 - Botsa potso ya pele.
 - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
 - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
 - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleding e amahanang le mookotaba.
 - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.

4. Dipotso:

- a. *Ke dipapadi dife tse setshwantshong se tseo o kileng wa di bona setjhabeng sa haeno?*
- b. *Na o kile wa bapala e nngwe ya dipapadi tsena?*
- c. *Ke dipapadi dife tse o thahasellisang ka ho fetisisa? Hobaneng?*

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: *sh*
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: *sh***
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: shapa
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka modumo: sh-a-p-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye modumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: sheba
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 35.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.
 - d. Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: sh**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: *sh*
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: sh**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: sh**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 53

1. Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.

- a. Dudisa baithuti khaphetheng.
- b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
- c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Ha re bapaleng Bhati*
- d. Ere: *Bana ba bararo ba etela ba leloko kwana Soweto ka matsatsi a phomolo a Keresemese. Malapa ao a dula matlomabapi, mme bana ya eba metswalle. Ka tstatsi le leng ha ba jewa ke bodutu, ba etsa qeto ya ho bapala papadi e itseng hammoho. Lerato o batla ho bapala papadi e bitswang Toti. Palesa yena o batla ho bapala e bitswang Bhathi. Tumelo o batla ho bapala papadi e bitswang Chicago. Ba fumana hore ba hloka makotikoti le bolo ho bapala papadi tsa bona tse fapaneng. Yaba, ba hlokomela ntho e nngwe ka dipapadi tsena tse tharo. Ebe ke eng seo.*

2. Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:

- a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
- b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
- c. Emisa o hlalose baithuti moo ho hlokehang.
- d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
- e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
- f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
 - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lehang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Ke rata ho
bapala kante
le...

Re rata ho...

Ha re bapala
re...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya tlhaku e kgolo qalong ya lebitso la motho.
 - b. Ngola polelo letlapeng: Ke rata ho ya phakeng le motswalle waka, Thato.
 - c. Supa DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
 - b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Ho bapalla kante le motswalle
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
 - a. Ere: Ha ke ne ke le monyane, ke ne ke rata ho bapalla kante le... Re ne re rata ho...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
 - a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Wena o le ngwana, o bapala le motswalle wa hao.
 - b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
 - c. Supa DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 35.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng: shw**
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: shweshwe
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: sh-w-e-sh-w-e
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: shwele
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 36.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho e fokisetsa kahare le kante.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: Sh**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: Sh.
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: Sh**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: Sh**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 53

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Ha re bapaleng Bhati*
 - d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
 - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se leqang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti setshwantsho.
 - c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
 - d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Ke rata ho
bapala kantle
le...

Re rata ho...

Ha re bapala
re...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Ho bapalla kantle le metswalle
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
 - b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
 - c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. matha, palama difate, bapala boleke-maipatile, bapala bolo
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
 - a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
 - b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Kopa baithuti ho abelana mehopolo ya bona.
 - b. Thusa baithuti ba fokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 36.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya
puisanao:

Pale ena e ne
e le ka...

Ke ratile
mophetwa...
hobane...

Ke ithutile
hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
 - c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
 - a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
 - b. Ngola foreimi ya puisano tlapangolong.
 - c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
 - d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
 - e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
 - b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
 - a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
 - b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
 - a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–6 moleng o ka thoko.
 - b. Bitsa mantswe ana a tsheletseng hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–6: *qhotsa, qhala, nqhadisa, shapile, shoba, shwalane*
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
 - a. Ngola mantswe a tsheletseng letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
 - d. Bolella baithuti ho ngola mantswe hape ka nepo.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 37.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 53

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
 - a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Ha re bapaleng Bhati*
 - b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo taka mme re ngole seo re se ratileng ka ho fetisisa paleng.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
 - b. Bula mahlo ebe o re: Seo ke se ratileng ka ho fetisisa paleng ke ha...
 - c. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
 - d. Taka setshwantsho kapele letlapeng. Ha o ntse o taka, hlalosa seo o se takang.
 - e. Ngola leibole e le nngwe kapa tse pedi.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
 - b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
 - c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba buisana ka karabo le metswalle ya bona.
 - d. Jwale laela baithuti ho taka karolo ena dibukeng tsa bona.
 - e. Thusa baithuti ho ngola leibole e le nngwe kapa tse pedi ditshwantshong tsa bona.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
 - a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mosebetsi ya bona le metswalle.
 - b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Ke rata ho
bapala kantle
le...

Re rata ho...

Ha re bapala
re...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
 - a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba fokolang.
 - b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
 - b. Ere, hopola ho lekola hore: Tlhaku ya pele ya lebitsobitso ke tlhaku e kgolo.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
 - a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
 - b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 37.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
kgethilweng
ba tla tlisa
ntho kapa
setshwantsho
bakeng sa
mosebetsi
wa bona wa
ho 'bontsha o
bolele'

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmoho le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: Bontsha o Bolele**
 - a. Tshwara ntho kapa setshwantsho seo o tla re bontsha sona.
 - b. Re bollele ka ntho eo kapa setshwantsho. Ere:
 - Kajeno ke tla le bolella ka...
 - E... (boholo, boima, mmala, boreledi/mahwashe j.j.)
 - E sebedisetswa...
 - Ke e rata hobane...
 - c. Jwale botsa baithuti: Na le na le dipotso?
 - d. Ha ho na le motho ya botsang potso, leka ka hohle ho e araba.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
 - a. Ha o etsa nehelano, hopola ho:
 - Tshwara ntho kapa setshwantsho hore bohle ba se bone
 - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
 - Bua dintho ha nngwe feela – o se ke wa phethapheta
 - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhahiso tsa bona.**
 - a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhahiso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
 - b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhahiso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: *th*
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: *th***
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: thuto
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: th-u-t-o
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: thetheha
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqephe la 38.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e otlolla.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: *th***
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: *th*
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: *th***
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: *th***
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
Leqephe la
selelekela 63

1. Tsebisa pale.

- a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng *Ho hasana ka metsi letsatsing la pele la sehla sa Selemo*.
- b. Ere: *Pale ena e ka letsatsi la pele la sehla sa Selemo naheng ya Afrika Borwa, e leng letsatsi la 1 Lwetse. Omphile le Kamohelo ke metswalle mme ba tsamaisana tsela ho ya sekolong. Ka letsatsi le leng, ba elellwa hore moya ho se ho foka o mofuthu, ba bona dipalesa le dinonyana. Yaba, Kamohelo o elellwa hore ke letsatsi la pele la sehla sa Selemo. A hlokomedisa Omphile hore ba lokela ho mathela hae ha sekolo se tswa, hobane abuti wa hae le metswalle ya hae ba rata ho bapala papadi ya motlae ba tshelane ka metsi ka tsatsi leo la pele la sehla. Kamora sekolo banana ba lebetse ka letsatsi le pele la sehla sa Selemo ho fihlela ba hopotswa ke titjhere ya bona. Ba mathela hae ka lebelo, empa ha ba filha hae, ba bona abuti wa Kamohelo! Ebe o tla ba bapadisa jwang.*
- c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
- d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
- b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
- c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?

3. Hlalosa leano la kutlwisiso.

- a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Bopa setshwantsho sa kelello
- b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 38.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 30.
 - b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
 - c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
 - d. Ba hlalose hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
 - e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
 - a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *sehla: Karolo ya selemo, jwaloka Hlabula, Hwetla, Mariha kapa Selemo.*
 - *sehlaha: Lehae leo nonyana e le ahang bakeng sa mahe le madingana a yona.*
 - *kolobile: ho koloba haholo hoo o bileng o rotha metsi.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**

S: Supa setshwantsho kapa ntho ya nnete
 E: Etsa seo lentswe le se bolelang
 B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
 S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng: nth**
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: nthula
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: n-th-u-l-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: nthoma
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la PPGTUE6.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: Th**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: Th.
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: Th**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: Th**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 65

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
 - a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
 - b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
 - c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
 - d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bolela sehlooho sa pale: *Ho hasana ka metsi letsatsing la pele la sehla sa Selemo.*
 - b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
 - c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
 - d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
 - e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 39.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la 40.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
 - a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
 - a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
 - b. Bolella hore pale e etsahalla kae.
 - c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
 - d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
 - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
 - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
 - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
 - e. O ka qala pale ya hao ka hore:
 - Bana ba ne ba ya hae ha ba tla bona...
 - Ho na le hore ba ye hae, bana ba ile ba etsa qeto ya ho...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Neha baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
 - b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa 'thutswana/lejwe' la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
 - c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bitsa moithutwana a le mong ho arolelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
 - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
 - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
 - b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona.
Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lehang hore le kenyetsetse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: *ng*
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: *ng***
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: ngaka
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka modumo: ng-a-ka
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye modumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: ngola
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 41.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: ng**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: *ng*
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: ng**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: ng**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 65

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Ho hasana ka metsi letsatsing la pele la sehla sa Selemo*
 - d. Ere: *Pale ena e ka letsatsi la pele la sehla sa Selemo naheng ya Afrika Borwa, e leng letsatsi la 1 Lwetse. Omphile le Kamohelo ke metswalle mme ba tsamaisana tsela ho ya sekolong. Ka letsatsi le leng, ba elellwa hore moya ho se ho foka o mofuthu, ba bona dipalesa le dinonyana. Yaba, Kamohelo o elellwa hore ke letsatsi la pele la sehla sa Selemo. A hlokomedisa Omphile hore ba lokela ho mathela hae ha sekolo se tswa, hobane abuti wa hae le metswalle ya hae ba rata ho bapala papadi ya motlae ba tshelane ka metsi ka letsatsi leo la pele la sehla. Ha sekolo se tswa sekolo banana ba lebetse ka letsatsi le pele la sehla sa Selemo ho fihlela ba hopotswa ke titjhere ya bona. Ba mathela hae ka lebelo, empa ha ba filha hae, ba bona abuti wa Kamohelo! Ebe o tla ba bapadisa jwang.*
 - e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
 - c. Emisa o hlalositse baithuti moo ho hlokehang.
 - d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
 - e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Bopa setshwantsho sa kelello
 - Botsa baithuti: Kwala mahlo a hao mme o leke ho bopa setshwantsho sa kellello sa ntho e itseng paleng. O bonang?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
54

Foreimi ya ho
ngola:

Ke rata ho
bapala...

E monate
hobane...

Ke bapala le...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Ho netefatsa hore lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya e etsang (moetsi).
 - b. Ngola polelo letlapeng: Ke bapala bolo. O bapala bolo.
 - c. Supa DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
 - b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Papadi ya ka ya mamoratwa
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
 - a. Ere: Papadi ya ka ya mamoratwa ke...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
 - a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Wena, o bapala papadi ya hao ya mamoratwa
 - b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
 - c. Supa DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 41.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *ngw*
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: ngwana
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: ng-w-a-n-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: ngwapa
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 42.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho e fokisetsa kahare le kantele.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: Ng**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: Ng.
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: Ng**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: Ng**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 65

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Ho hasana ka metsi letsatsing la pele la sehla sa Selemo*
 - d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Bopa setshwantsho sa kelello
 - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Kwala mahlo a hao mme o leke ho bopa setshwantsho sa kellello sa ntho e itseng paleng. O bonang?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti setshwantsho.
 - c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
 - d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
54

Foreimi ya ho
ngola:

Ke rata ho
bapala...

E monate
hobane...

Ke bapala le...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Papadi ya ka ya mamoratwa
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
 - b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
 - c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. kapa, thetsa, lelekisa, boleke-maipatile, Bhati, bolo ya maoto
3. **Laela baithuti ho phehla leqepheng le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
 - a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
 - b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Kopa baithuti ho abelana mehopolo ya bona.
 - b. Thusa baithuti ba fokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 42.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya
puisanao:

Pale ena e ne
e le ka...

Ke ratile ha...

Ke ithutile
hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
 - c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
 - a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
 - b. Ngola foreimi ya puisano tlapangolong.
 - c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
 - d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
 - e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
 - b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
 - a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
 - b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
 - a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–6 moleng o ka thoko.
 - b. Bitsa mantswe ana a tsheletseng hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–6: *thuto, theoha, nthusu, nthoma, ngaka, ngakeng*,
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
 - a. Ngola mantswe a tsheletseng letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
 - d. Bolella baithuti ho ngola mantswe hape ka nepo.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 43.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 65

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
 - a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Ho hasana ka metsi letsatsing la pele la sehla sa Selemo*
 - b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo qoqa karolo eo o e ratileng ka ho fetisisa paleng hape.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
 - b. E re: E re ke nahane – ke lokela ho le bolella karolo eo ke e ratileng ya pale ka mantswe a ka.
 - c. Bula mahlo a hao mme o bolelle baithuti karolo eo o e ratileng paleng.
 - d. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
 - e. Pheta karolo ena ya pale hape ka tatellano e nepahetseng.
 - f. Kenyelletsa dintlha tsa bohlokwa jwaloka mabitso a baphetwa.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
 - b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
 - c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba bolella metswalle ya bona karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
 - d. Ha baithuti ba ntse ba bua ka pale, tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo ho hlokehang.
 - e. Pheletsong ya thuto, bitsa moithuti kapa ba babedi mme ba qoqele phaphosi karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
 - a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mosebetsi ya bona le metswalle.
 - b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
54

Foreimi ya ho
ngola:

Ke rata ho
bapala...

E monate
hobane...

Ke bapala le...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
 - a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba fokolang.
 - b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
 - b. Ere, hopola ho lekola hore: Lentswe la ketso (leetsi) le tsamaisana le ya le etsang (moetsi).
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
 - a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
 - b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 43.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Tsebisa mookotaba

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ditshwantsho
le dintho tsa
nnete bakeng
sa moo ho
pepeswang
mookotaba
Padiso

1. **Hlophisa sekgutlwana sa pepeso ya mookotaba: Re ya ipuella**
2. **Botsa dipotso tse bulehileng ho tsosa tsebo e teng ya baithuti ka mookotaba.**
 - O nahana hore ke dintho dife tseo bana ba lokelang ho ipuella ka tsona?
 - Ke batho bafe ba fapaneng bao o ka buang le bona ha o na le bothata?
 - Ke tsela efe e nepahetseng eo o lokelang ho bua le motho ka yona ha le sa utlwane kapa o kgenne?
3. **Etsa mmapa wa monahano o sebedisa dipotso le dikarabo tsa baithuti.**
4. **Ngola dikarabo tsa hao mmapeng wa monahano ho matlafatsa tsebo eo baithuti ba seng ba na le yona.**
5. **Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 44.**
6. **Bolella baithuti ho supa mantswe a nontsho ya puo a mookotaba.**
 - a. Balla mantswe a nontsho ya puo hodimo.
 - b. Laela baithuti ho a bala mmoho le wena, kapa ba a phethe kamora hao: Ngwana ya sa lleng, o shwela tharing.
7. **Buisana ka nontsho ya puo le baithuti.**
 - a. Botsa: Na o ka mpoella hore sena se bolelang? Na o ka nahana ka karabo?
 - b. Kgothaletsa baithuti ho arolelana menahano ya bona.
 - c. Hlalosa se bolelwang kapa fana ka dikarabo ka mokgwa o latelang: Ha o sa bue, o sa kope thuso, o ipelaetse, o sa bue ka ditlhoko kapa mathata a hao. O keke wa fumana thuso hobane ha ho motho ya tsebang o a e hloka.

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: aa
Padiso

1. **Tsebisa modumo o motjha: aa**
 - a. Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - b. Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - c. Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - d. Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - a. Bolela lentswe: maano
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: ma-a-n-o
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta ka lentswe lena hape: leeto
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 46.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sisinya matsoho a rona.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: aa**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: aa
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: aa**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: aa**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
Leqephe la
selelekela 77

1. Tsebisa pale.

- a. Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng *Lebitso la ka ke Lehlohonolo*.
- b. Ere: *Lehlohonolo o ne a rata lebitso la hae a bile a le motlotlo ka lona. O ne a rata ho le bitsa butle, senoko-ka-senoko. Ka letsatsi la hae la pele ka phaposing ya Kereiti 1, titjhere o ile a mmita ka lebitso aba a mmontsha hore a dule kae. Empa ha fihla tafoleng ya hae, o ile a fumana ho ngotswe Hloni feela. Yaba, titjhere ya hae, o re ho yena 'Lehlohonolo' ke lebitso le le lelele. Titjhere a re o tla mmita Hloni feela. Lehlohonolo o ile a ikutlwa a saretswa mme ebile a sa utlwe kamehla ha titjhere a mmita. Pale e tswelapele ho hlalosa kamoo Lehlohonolo a buang ka teng ka taba ena ya lebitso la hae.*
- c. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
- d. Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- a. Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
- b. Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
- c. Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?

3. Hlalosa leano la kutlwisiso.

- a. Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo
- b. Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 46.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 44.
 - b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
 - c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
 - d. Ba hlalose hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
 - e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
 - a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *papetlana ya lebitso: leibole e ngotsweng lebitso la motho.*
 - *nketswe sebaka: Ho tlosa ntho e itseng ebe o beha enngwe bakeng sa yona.*
 - *kgathatsehile: ho ikutlwa o tshwenyehile kapa o nahana hore ntho e itseng e ke ke ya tsamaya hantle.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**

S: Supa setshwantsho kapa ntho ya nnete
 E: Etsa seo lentswe le se bolelang
 B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
 S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng:** *kw*
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: kwena
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: kw-e-n-a
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: kwana
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 47.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa setebele, re bale ho fihlela ho 5, ebe re a e phutholla.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: A**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: A
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: A**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: A**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 79

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
 - a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
 - b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
 - c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
 - d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bolela sehlooho sa pale: *Lebitso la ka ke Lehlohonolo.*
 - b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
 - c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
 - d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
 - e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 47.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe ebe le buisane ka setshwantsho sa mookotaba

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.

- a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *ho ipuella: Ho bolella motho e mong kamoo o nahanang, o ikutlwang kapa seo o se hlohang.*
 - *sebetse: Ho ikemisetsa ba ho etsa ntho e itseng le ha o ikutlwa o tshaba.*
 - *motho ya moholo ya tshepahalang: Motho e moholo ya thusang hore bana ba dule ba bolokehile.*
- b. Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 48.
- b. Bolella baithuti tlhahisoleseding e latelang ka setshwantsho:
 - *Ha motswalle kapa setho sa lelapa la heno ya moholo ho wena a o utlwise bohloko kapa a o etsisa ntho eo o tsebang hore ha e a loka, o lokela ho bua ka sena. O ka bua le motho e moholo eo o mo tshepang, jwaloka titjhene wa hao. Ha hona le mohala oo o ka o sebedisang, o ka letsetsa Childline ka ho tobetsa 116. Mohala ona ha o lefelle mme motho ya arabang o tla o mamela mme a o thuse.*
 - *Hangata, batho ba baholo ha tsebe ha bana ba teana le mathata, kapa ba na le maikutlo a itseng ke se seng. Batho ba baholo ha ba kgone ho bona seo o se nahanang. Kahoo, ha re na le mathata, kapa re batla ho bua ka maikutlo a rona, re lokela ho bua le batho ba ba holo bao re ba tshepang.*
 - *Ka nako tse ding maikutlo a rona e etsa eka re ka hweletsa kapa ra lla kapa hona ho otlala motho. Diketso tsena ha mokgwa o motle wa ho rarolla mathata a rona. Leka ho theola maikutlo ka ho phefomoloha ha 10, o iketlile. Ha o se o theotse maikutlo, sebedisa lentswe la hao ho bua le ntsha kamoo o ikutlwang ka teng.*

3. Buisanang ka setshwantsho.

- a. Sebedisa dipotso tse latelang ho buisana ka setshwantsho:
 - Botsa potso ya pele.
 - Laela baithuti ho buisana ka potso le baithuti ba bang.
 - Bitsa baithuti ka bonngwe ho abelana dikarabo tsa bona.
 - Aha tsebo eo baithuti ba nang le yona ka ho lokisa diphoso tsa kutlwisiso le ka ho abelana tlhahisoleseding e amahanang le mookotaba.
 - Pheta tshebetso ena ka dipotso tsohle.

4. **Dipotso:**

- O nahana hore bana ba setshwantshong ba tlameha ho etsa eng ha ba ikutlwa ba sa bolokeha?*
- O nahana bana bana ba ka ya kae ho fumana thuso?*
- Na o kile wa ikutlwa o sa bolokeha kapa o sa phuthuloha?*

Medumo: Ruta modumo o motjha, ebe o arola le ho kopanya

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Modumo: ee
Padiso

- Tsebisa modumo o motjha: ee**
 - Qapodisa modumo makgetlo x3.
 - Bontsha baithuti Karete ya Modumo mme o qapodise modumo x3.
 - Bolella baithuti ba o mamele, ebe ba pheta modumo oo.
 - Kopa baithuti hore ba bolele lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
- Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo oo.**
 - Bolela lentswe: leebea
 - Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: l-e-e-b-a
 - Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - Pheta lentswe lena hape: feela
- Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Laboraro.**
 - Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 49.
 - Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e nyane

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho potolohisa matsoho, re a sothele ka letsohong le letona le le letshehadi.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: ee**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: ee
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: ee**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: ee**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 79

1. Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.

- Dudisa baithuti khaphetheng.
- Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
- Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Lebitso la ka ke Lehlohonolo*
- Ere: *Lehlohonolo o ne a rata lebitso la hae a bile a le motlotlo ka lona. O ne a rata ho le bitsa butle, senoko-ka-senoko. Ka letsatsi la hae la pele ka phaposing ya Kereiti 1, titjhere o ile a mmita ka lebitso aba a mmontsha hore a dule kae. Empa ha fihla tafoleng ya hae, o ile a fumana ho ngotswe Hloni feela. Yaba, titjhere wa hae, o re ho yena 'Lehlohonolo' ke lebitso le le telele. Titjhere a re o tla mmita Hloni feela. Lehlohonolo o ile a ikutlwa a saretse mme ebile a sa utlwe kamehla ha titjhere a mmita. Pale e tswelapele ho hlalosa kamoo Lehlohonolo a buang ka teng ka taba ena ya lebitso la hae.*

2. Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:

- Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
- Bontsha baithuti ditshwantsho.
- Emisa o hlalose baithuti moo ho hlokehang.
- Hlwaya mantswe a tlotlontse ha a ntse a hlaha.
- Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
- Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
 - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lehang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Ke ikutlwa ke...
ha...

Ke kgona
ho bolella...
maikutlo a ka.

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya kgutlo qetellong ya polelo.
 - b. Ngola polelo letlapeng: Nka bua ka maikutlo.
 - c. Supa DMTP: Polelo e qetela ka kgutlo.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
 - b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Ho abelana maikutlo a ka
3. **Hlalosa mosebetsi wa hao wa ho ngola ka molomo pele o ngola.**
 - a. Ere: Ha ke ikutlwa ke saretswa, nka abelana maikutlo a ka le...
4. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
 - a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Wena, o abelana maikutlo a hao le motho wa bohlokwa.
 - b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
 - c. Supa DMTP: Polelo e qetela ka kgutlo.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 49.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Tsebisa motswako o motjha wa didumammoho

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Tsebisa medumo e metjha e tswakilweng: nt**
 - a. Ngola difonimi ka bonngwe letlapeng mme o di bale.
 - b. Kamora moo, kopa moithuti ho kopanya medumo ena.
 - c. Kopa baithuti ho bua mantswe a qalang ka motswako oo wa medumo.
2. **Bontsha baithuti ho arola le ho kopanya modumo o kenyelletsang medumo eo e tswakilweng.**
 - a. Bolela lentswe: ntate
 - b. Kopa moithuti ka mong ho mamela ka hloko ebe o arola lentswe ka medumo: n-t-a-t-e
 - c. Ha moithuti a qapodisa modumo ka mong, o ngole letlapeng.
 - d. Kamora moo, bitsa moithuti e mong hore a kopanye medumo eo hore a bale lentswe.
 - e. Lokisa diphoso tseo baithuti ba di etsang.
 - f. Pheta lentswe lena hape: ntoma
3. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labone.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 50.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Ruta popo ya tlhaku e kgolo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhate ya
Mongolo

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho e fokisetsa kahare le kantle.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontsha baithuti ho bopa: E**
 - a. Ema o furalletse baithuti.
 - b. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi ho beha matsoho a bona didesekeng tsa bona.
 - c. Sebedisa letsoho la hao le letona ho bopa tlhaku: E
 - d. Laela baithuti ba ngolang ka letsoho le letona hore ba bope tlhaku le wena.
 - e. Pheta mosebetsi ona le baithuti ba ngolang ka letsoho le letshehadi.
3. **Laela baithuti ho ikwetlisa ho bopa: E**
 - Ere: Ngola tlhaku ena mokokotlong wa motswalle, tafoleng kapa lehlabatheng.
4. **Laela baithuti ho itlwaetsa/ikwetlisa mongolo: E**
 - a. Ere: Ngola tlhaku ena ka bukeng ya hao ya ho ngolla x3.
 - b. Tsamatsamaya o lekole popo le sebaka pakeng tsa ditlhaku tsa baithuti.

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 79

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Lebitso la ka ke Lehlohonolo*
 - d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo.
 - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lefang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti setshwantsho.
 - c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
 - d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO
Metsotso e 20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:
Ke ikutlwa ke...
ha...
Ke kgona ho...
arolelana
maikutlo a ka

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Ho abelana maikutlo a ka
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
 - b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
 - c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. thabile, saretswe, kgenne, halefile, `nyakalletse, kgathatsehile, batla ho tseba
3. **Laela baithuti ho qala ho ngola dibukeng tsa bona.**
 - a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
 - b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Mpho ya nkgono wa ka
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Kopa baithuti ho abelana mehopolo ya bona.
 - b. Thusa baithuti ba fokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 50.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya
puisanao:

Pale ena e ne
e le ka...

Ke ratile
mophetwa...
hobane...

Ke ithutile
hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
 - c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
 - a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
 - b. Ngola foreimi ya puisano tlapangolong.
 - c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
 - d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
 - e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
 - b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
 - a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
 - b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
 - a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–6 moleng o ka thoko.
 - b. Bitsa mantswe ana a tsheletseng hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–6: *maano, kwena, kwala, leeto, ntatisa, ntima*
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
 - a. Ngola mantswe a tsheletseng letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
 - d. Bolella baithuti ho ngola mantswe hape ka nepo.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 51.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 79

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
 - a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Lebitso laka ke Lehlohonolo*
 - b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo taka mme re ngole karolo eo re e ratileng ka ho fetisisa paleng.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
 - b. Bula mahlo ebe o re: Seo ke se ratileng ka ho fetisisa paleng ke ha...
 - c. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
 - d. Taka setshwantsho kapele letlapeng. Ha o ntse o taka, hlalosa seo o se takang.
 - e. Ngola polelo e 1–2 ka setshwantsho sa hao: Ke ratile...
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
 - b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
 - c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba buisana ka karabo le metswalle ya bona.
 - d. Jwale laela baithuti ho taka karolo ena dibukeng tsa bona.
 - e. Thusa baithuti ho ngola dipolelo tse 1–2 ditshwantshong tsa bona.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
 - a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mosebetsi ya bona le metswalle.
 - b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya ho
ngola:

Ke ikutlwa ke...
ha...

Ke kgona
ho bolella...
maikutlo a ka

1. **Hopotsa baithuti ka mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
 - a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba fokolang.
 - b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
 - b. Ere, hopola ho lekola hore: Mpho ya nkgono wa ka
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
 - a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
 - b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 51.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Nehelano ya Molomo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. **Baithuti ba kgutse ba shebelle baithutimmo le bona ba hlahise dinehelano tsa bona tsa molomo.**
2. **Hopotsa baithuti mosebetsi o latelang: O abelana ditaba tsa hae**
 - a. Re bolelle hore ditaba tsa hao di ka eng: Ere:
 - Kajeno ke tla le bolella ka...
 - Ebe o arolelana ditaba tsa hao.
 - Re bolelle se etsahetseng ka tatellano e nepahetseng.
 - Re bolelle dintlha tsa bohlokwa tsa ditaba tsa hao.
 - Qetella ka ho re bollela ka moo ditaba tsa hao di ileng tsa etsa hore o ikutlwe ka teng.
3. **Hopotsa baithuti bokgoni ba ho nehelana bo latelang:**
 - a. Ha o abelana taba tsa hao hopola ho:
 - Re bolella hore ditaba tsa hao di ka eng
 - Re bolella hore di etsahetse neng
 - Re bolella hore di etsahelletse mang
 - Bua dipolelo tsa hao ka tatellano e nepahetseng
 - Bua dintho ha nngwe feela – o se ke wa phethapheta
 - Bua ka lentswe le utlwahalang, le hlakileng
4. **Bitsetsa baithuti ba kgethilweng ka bonngwe ho tla ka pele ho nehelana ka ditlhaliso tsa bona.**
 - a. Etsa hore baithuti ba be le boitshepo ka ho ba leboha ha ba qeta ho etsa ditlhaliso tsa bona, o ba bolelle hore ba sebeditse jwang ka mokgwa o ahang.
 - b. Qetellong ya thuto, fana ka maikutlo a hao ka nehelano ya baithuti bohle ka kakaretso, mme o ba fe dikeletso tsa ho ntlafatsa ditlhaliso tsa bona. Mohlala: Ba bang ba ne ba sa utlwahale ha ba bua. Netefatsang hore le a utlwahala ha le bua – re batla ho utlwa hantle seo le se buang.

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 3

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Medumo ya
Kotara ya 3
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
 - a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
 - b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo kareng ya modumo e phahamisitsweng.
 - c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
 - d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlokomele baithuti ba sokolang.
 - e. Ha moithuti a etsa phoso ere 'mamela ka hloko', ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Mantaha.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqephe la 52.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Boeletsa ditlhaku tsohle tse rutilweng Kotareng ya 3

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e otlolla.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa popo ya ditlhaku tsohle tse nyenyane tse rutilweng Kotareng ya 3.**
 - a. Ngola tlhaku e nyenyane ka nngwe letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, hlalosa hore e qala kae, e leba kae le moo e fellang.
 - c. Bollela baithuti hore ba tlatse mola ka tlhaku ka nngwe ka dibukeng tsa bona tsa mosebetsi mme ba siye sebaka sa monwana o le mong dipakeng tsa tsona.
 - d. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bopa tlhaku ka nngwe ka nepo.
3. **Lekola popo ya ditlhaku tse nyenyane ya baithuti.**
 - a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o lekole popo ya bona ya ditlhaku.
 - b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Ela hloko baithuti ba sokolang ho bopa ditlhaku ka nepo.

Padisommoho: Tsebisa pale

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
Leqephe la 91
la selelekela

1. Tsebisa pale.

- Ere: Bekeng ena re tlo bala pale eo sehlooho sa yona e leng Sekipa se setjha sa Bohlale.
- Ere: Ka moqebelo o mong, Bohlale le nkgono wa hae ba ya setsing sa mabenkele. Pele, ba qadile ka ho ya posong. Kamora moo, ba ya bankeng. Qetellong, nkgono a isa Bohlale lebenkeleng la diaparo mme a re a kgethe sekipa se setjha. Bohlale o ile a ithatela sekipa se nang le ditshwatsho tsa dilori le daenasose, empa nkgono a latola kgetho eo. O ne a batla Bohlale a kgethe sekipa se mmala o pinki. Bohlae le nkgono ha ba ka ba dumellana, qetellong, nkgono a rekela Bohlale sekipa se mmala o mosweu. Bohale o ne a sa thaba, yaba ha mme wa hae o ba le mohopolo o motle o fetolang tsohle! Pale e tswelapele ho hlalosa mohopolo wa mme wa Bohlale.
- Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
- Ha kgutswanyane bontsha baithuti ditshwantsho tsa pale.

2. Aha tsebo e teng ya baithuti.

- Hlalosa o arolelane le bona tlhahisoleseding eo ho fanweng ka yona paleng.
- Bontsha baithuti hore pale e etsahalla kae o sebedisa mmapa o hlahellang Pokellong ya Dipale.
- Botsa: Ebe ho na le dipotso tseo o batlang ho di botsa ka pale?

3. Hlalosa leano la kutlwisiso.

- Ere, bekeng ena re tlo ithuta ho: Etsa dikakanyo
- Hlalosetsa baithuti leano lena.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 1&2

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 52.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 1 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 1 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 2.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Ruta tlotlontswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dikarete tsa
tlotlontswe,
ditshwa-
ntsho, dintho
tsa nnete
Padiso

1. **Hopotsa baithuti mookotaba.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 44.
 - b. Bala kapa o bolele nontsho ya puo hape.
 - c. Bontsha baithuti lenane la tlotlontswe la mookotaba.
 - d. Ba hlalose hore mantswe ana a tla re thusa ho utlwisisa le ho bua ka mookotaba.
 - e. Ba balle lenane la mantswe.
2. **Sebedisa mokgwa wa SEBS ho ruta tlotlontswe.**
 - a. Ruta mantswe a tlotlontswe a latelang:
 - *tsota: Ho boha ntho e itseng hobane o e ratile haholo.*
 - *tumellano: Tharollo pakeng tsa batho ba babedi ba itellang ho etsa se itseng.*
 - *hlahisa: Ho fana ka mohopolo wa hore motho e mong a ka etsa eng.*
3. **Sebedisa maano a SEBS a tshwanelang lentswe ka leng:**

S: Supa setshwantsho kapa ntho ya nnete
E: Etsa seo lentswe le se bolelang
B: Bolella baithuti moelelo wa lentswe
S: Sebedisa lentswe polelong

Medumo: Boeletsa medumo yohle e rutilweng Kotareng ya 3

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Karete ya
Medumo ya
Kotara ya 3
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso khapheteng kapa fatshe pela hao.**
 - a. Bolella baithuti hore ba mamele ha o bitsa mabitso a bona.
 - b. Ha o ntse o bitsa lebitso la moithuti, a bale modumo karete ya modumo e phahamisitsweng.
 - c. Bitsa lebitso la moithuti e mong. Moithuti enwa a bue lentswe le qalang kapa le sebedisang modumo oo.
 - d. Etsa sena kapele, e be jwaloka papadi e monate empa o hlocomele baithuti ba sokolang.
 - e. Ha moithuti a etsa phoso ere 'mamela ka hloko', ebe o bua modumo.
2. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labobedi.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 53.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Boeletsa ditlhaku tsohle tse rutilweng Kotareng ya 3

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mesebetsi wa mongolo.**
 - a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
 - b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.
2. **Bontshahatsa popo ya ditlhaku tsohle tse kgolo tse rutilweng Kotareng ya.**
 - a. Ngola tlhaku e kgolo ka nngwe letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, hlalosa hore e qala kae, e leba kae le moo e fellang.
 - c. Bollela baithuti hore ba tlatse mola ka tlhaku ka nngwe ka dibukeng tsa bona tsa mesebetsi mme ba siye sebaka sa monwana o le mong dipakeng tsa tsona.
 - d. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bopa tlhaku ka nngwe ka nepo.
3. **Lekola popo ya ditlhaku tse kgolo ya baithuti.**
 - a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o lekole popo ya bona ya ditlhaku.
 - b. Fana ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Ela hloko baithuti ba sokolang ho bopa ditlhaku ka nepo.

Padisommoho: Etsa Mosebetsi wa Pele ho Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 93

1. **Lokisetsa baithuti Mosebetsi wa Pele ho ho Bala.**
 - a. Bitsetsa baithuti khapetheng kapa fatshe.
 - b. Dula ka pela baithuti ka buka ya Pokello ya Dipale.
 - c. Etsa bonnete ba hore baithuti bohle ba bona buka.
 - d. Bolella baithuti boitshwaro boo o bo lebelletseng ka nako ya ho Bala ka Kopanelo, mohl. dula o fapantshe maoto, bea matsoho diropeng, mamela ka hloko, araba ha o bitswa, phahamisa letsoho ha o batla ho botsa potso.
2. **Etsa Mosebetsi wa Pele ho ho bala ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bolela sehlooho sa pale: *Sekipa se setjha sa Bohlale*
 - b. Hlalosa bokgoni ba ho lepa. Ere: Ha re lepa, re sebedisa sehlooho le ditshwantsho ho leka ho fumana hore pale e bua ka eng.
 - c. Bontsha baithuti ditshwantsho leqepheng ka leng.
 - d. Botsa: Le nahana hore ho etsahalang mona?
 - e. Botsa: Le nahana hore ditshwantsho tsena di amana jwang?

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 3&4

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 53.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 3 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlokang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlokang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 3 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 4.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Moqoqo wa dipale tsa boiqapelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa moqoqo wa pale ya boiqapelo.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqephepeng la 54.
2. **Laela baithuti hore ba shebe setshwantsho.**
 - a. Botsa: O bona eng setshwantshong sena?
3. **Bolella baithuti hore ba iqapele pale e kgutshwanyane ka setshwantsho.**
4. **Bolella baithuti hore ba qape pale jwang: Ere:**
 - a. Reha mophetwa ka mong paleng lebitso.
 - b. Bolela hore pale e etsahalla kae.
 - c. Pale ya hao e lokela ho ba le qalo, bohare le qetelo.
 - d. Setshwantsho sena se bontsha karolo e itseng feela ya pale.
 - Setshwantsho se ka bontsha qalo ya pale ya hao.
 - Setshwantsho se ka bontsha bohare ba pale ya hao.
 - Setshwantsho se ka bontsha qetelo ya pale ya hao.
 - e. O ka qala pale ya hao ka hore:
 - ____ o bone motswalle wa hae...
5. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Neha baithuti metsotso e mmalwa ho nahana ka dipale tsa bona ba kgutsitse.
 - b. Ebe, o ba laela ho fapanyetsana ka ho qoqela sehlopha dipale tsa bona. O ka sebedisa 'thutswana/lejwe' la ho bua bakeng sa mosebetsi ona.
 - c. Ha baithuti ba ntse ba bua, tsamatsamaya ka phaposing, o ba mamele.
6. **Phethela thuto ka mokgwa o latelang:**
 - a. Bitsa moithutwana a le mong ho arolelana pale ya hae le baithuti ka phaposing kapa botsa baithuti ba 1–2 dipotso ka pale.
 - Botsa: Pale ya X e ne e bua ka eng?
 - Botsa: O ratile eng ka pale ya X?
 - b. Tshwaela ka kakaretso ho ntlafatsa dipale tsa bona.
Mohlala: Hangata, qalong ya pale, re a bua hore pale e etsahalla kae, le hore baphetwa ke bo mang. Nakong e tlang, lehang hore le kenyetsetse dintlha tsena dipaleng tsa lona.

Medumo: Bapala papadi ya medumo: Papadi ya Ketane ya Mantswe

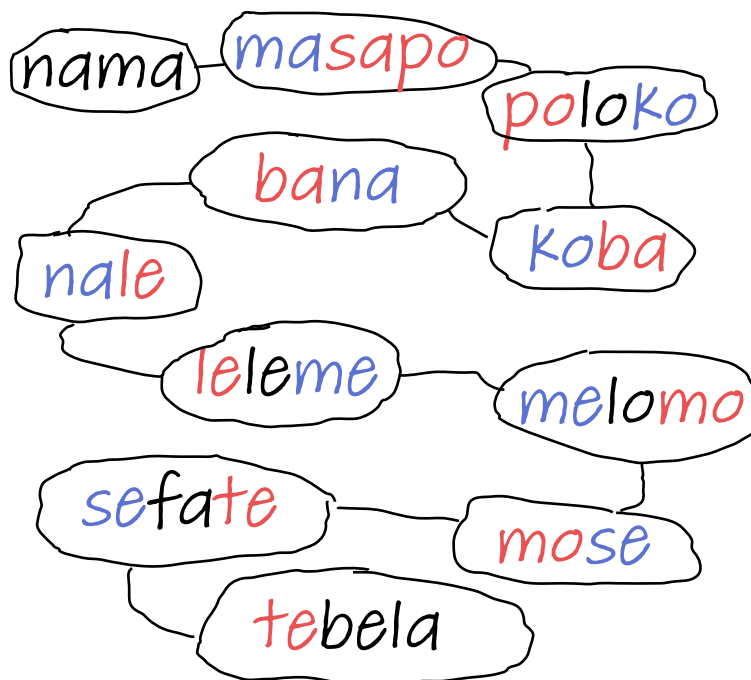
NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Leqephe la
A4 bakeng sa
baithuti

1. **Kgutsisa baithuti hore ba tsebe ho mamela ka hloko.**
2. **Bontshahatsa papadi letlapeng.**
 - a. Ngola letlapeng.
 - b. Bolella baithuti ba bapale ka bobedi.
 - c. Moithuti wa 1 bobeding o lokela ho sebedisa modumo o letlapeng ho ngola lentswe.
 - d. Moithuti wa 2 o lokela ho sebedisa ditlhaku tse pedi tse qetelang ho ngola lentswe le letjha.
 - e. Baithuti bana ka bobedi ba tsewele pele ho bapala ho fihlela pampiri ya bona e tletse mantswe a ketane.
3. **Fa bobedi ka bong pampiri mme ba ngole modumo wa pele letlapeng: m**
4. **Tsamatsamaya mme o tshehetse baithuti moo ho hlokehang.**
 - a. Kamora metsotso e 10, laela baithuti ba kgutse mme ba mamele.
 - b. Kopa dihlotshwana tsa bobedi tse mmalwa hoo balla mantswe a bona. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe ao letlapeng mme o lekole hore ba entse ketane ya mantswe hantle.
 - c. Rorisa baithuti bakeng sa boikitlaetso ba bona.

Hopola: Mosebetsi ona o phetwa ho o etsa ka dipensele tse mebala.

5. **Tlwaetsa baithuti mosebetsi ya Padiso ya Laboraro.**

- Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 55.
- Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
- Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mosebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla dipolelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**

- Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho sosobanya pampiri ebe re a e otlolla.
- Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.

2. **Ngola dipolelo tse latelang letlapeng:**

- Pule o bina pina.
 - Jomo o jele jeme.
- Laela baithuti hore ba kopollele dipolelo dibukeng tsa bona tsa mosebetsi.
 - Ba kopolle ka mekgethe, ka nepo.

3. **Lekola bokgoni ba baithuti ba ho kopolla dipolelo.**

- Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o ele hloko baithuti ba sokolang ho:
 - Ho kopolla dipolelo ka nepo
 - Ho bopa dilthaku le mantswe ka nepo le ka makgethe
 - Ho qeta ho ngola dipolelo ka nako

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la pele

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 93

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la pele.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Sekipa se setjha sa Bohlale*
 - d. Ere: *Ka moqebelo o mong, Bohlale le nkgono wa hae ba ya setsing sa mabenkele. Pele, ba qadile ka ho ya posong. Kamora moo, ba ya bankeng. Qetellong, nkgono a isa Bohlale lebenkeleng la diaparo mme a re a kgethe sekipa se setjha. Bohlale o ile a ithatela sekipa se nang le ditshwatsho tsa dilori le daenasose, empa nkgono a latola kgetho eo. O ne a batla Bohlale a kgethe sekipa se mmala o pinki. Bohlale le nkgono ha ba ka ba dumellana, qetellong, nkgono a rekela Bohlale sekipa se mmala o mosweu. Bohlale o ne a sa thaba, yaba ha mme wa hae o ba le mohopolo o motle o fetolang tsohle! Pale e tswelapele ho hlalosa mohopolo wa mme wa Bohlale.*
 - e. Botsa: Ebe ho na le seo o se tsebang ka sona?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Pele ka tsela e latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti ditshwantsho.
 - c. Emisa o hlalositse baithuti moo ho hlokehang.
 - d. Hlwaya mantswe a tlotlontswe ha a ntse a hlaha.
 - e. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 1 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.
 - f. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
 - Botsa baithuti: Ke eng seo o ka se lehang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?

Ho Ngola: Bontshahatsa DMTP le mosebetsi

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
61

Foreimi ya ho
ngola:

Ke bona...

Ke rata
sebapadiswa
sena
hobane...

Ke rata
sebapadiswa
sena ho feta...

1. **Tsebisa Dibopeho le Melao ya Tshebediso ya Puo (DMTP).**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla tsepamisa maikutlo ho: Tshebediso ya mantswe a ketso lekgatheng la jwale ho ngola ka ntho e etsahalang kajeno.
 - b. Ngola polelo letlapeng: Ke reka dibapadiswa.
 - c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
2. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla: Taka setshwantsho mme o ngole dipolelo tse 3.
 - b. Ere: Re tla taka mme re ngole ka: Ho khetha sebapadiswa.
 - c. Ere: Ke bona... lebenkeleng la dibapadiswa. Seo ke sebapadiswa seo ke batlang ho se fumana.
3. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi tlapangollong.**
 - a. Taka setshwantsho kapele se bontshang: Wena, o tshwere sebapadiswa.
 - b. Bontsha baithuti hore ba phethela foreimi ya ho ngola jwang.
 - c. Supa DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 5&6

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 55.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 5 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 5 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 6.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Bapala papadi ya medumo: Papadi ya Ketane ya Mantswe

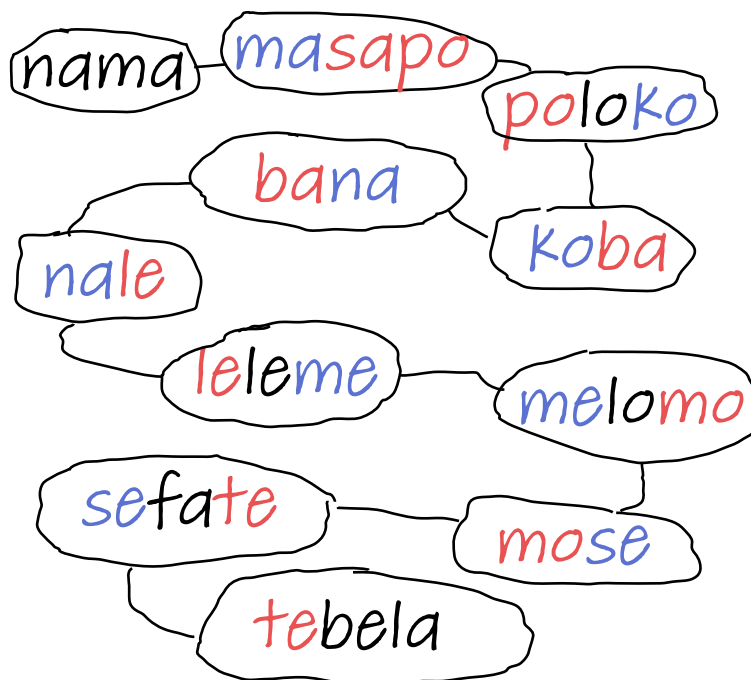
NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Leqephe la
A4 bakeng sa
baithuti

1. **Kgutsisa baithuti hore ba tsebe ho mamela ka hloko.**
2. **Bontshahatsa papadi letlapeng.**
 - a. Ngola letlapeng.
 - b. Bolella baithuti ba bapale ka bobedi.
 - c. Moithuti wa 1 bobeding o lokela ho sebedisa modumo o letlapeng ho ngola lentswe.
 - d. Moithuti wa 2 o lokela ho sebedisa ditlhaku tse pedi tse qetelang ho ngola lentswe le letjha.
 - e. Baithuti bana ka bobedi ba tswela pele ho bapala ho fihlela pampiri ya bona e tletse mantswe a ketane.
3. **Fa bobedi ka bong pampiri mme ba ngole modumo wa pele letlapeng: m**
4. **Tsamatsamaya mme o tshehetse baithuti moo ho hlokehang.**
 - a. Kamora metsotso e 10, laela baithuti ba kgutse mme ba mamele.
 - b. Kopa dihlotshwana tsa bobedi tse mmalwa hoo balla mantswe a bona. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe ao letlapeng mme o lekole hore ba entse ketane ya mantswe hantle.
 - c. Rorisa baithuti bakeng sa boikitlaetso ba bona.

Hopola: Mosebetsi ona o phetwa ho o etsa ka dipensele tse mebala.

5. **Tlwaetsa baithuti mosebetsi ya Padiso ya Labone.**

- a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 56.
- b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mosebetsi ka mong.
- c. Bontshahatsa tlapangollong hore mosebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mosebetsi ena le metswalle nakong ya mosebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Mongolo: Kopolla dipolelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
Tekanyetso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa mongolo.**

- a. Ere: Ha re futhumatseng menwana ya rona ka ho etsa eka re bapala piano.
- b. Lekola ebe o lokisa seemo le ho tshwara pensele ha baithuti.

2. **Ngola dipolelo tse latelang letlapeng:**

- Ngaka e ngola lengolo.
 - Nthabi ke ngwana wa ka.
- a. Laela baithuti hore ba kopollele dipolelo dibukeng tsa bona tsa mosebetsi.
 - b. Ba kopolle ka mekgethe, ka nepo.

3. **Lekola bokgoni ba baithuti ba ho kopolla dipolelo.**

- a. Ha baithuti ba ntse ba ngola, tsamatsamaya o ele hloko baithuti ba sokolang ho:
 - Ho kopolla dipolelo ka nepo
 - Ho bopa dilthaku le mantswe ka nepo le ka makgethe
 - Ho qeta ho ngola dipolelo ka nako

Padisommoho: Ho bala lekgetlo la bobedi

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 93

1. **Lokisetsa baithuti ho bala lekgetlo la bobedi.**
 - a. Dudisa baithuti khaphetheng.
 - b. Ba hopotse ka boitshwaro bo lejeletsweng.
 - c. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Sekipa se setjha sa Bohlale*
 - d. Hopotsa baithuti ka leano la kutlwisiso.
 - Ere, bekeng ena re ithuta ho: Etsa dikakanyo
 - Ere, le a hopola re buisane ka sena maobane, ha ke le botsa: Ke eng seo o ka se lefang seo mongodi a sa re bolellang sona? O ka lepa eng ka menahano/ maikutlo a mophetwa?
2. **Ruta Ho Bala Lekgetlo la Bobedi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Balla leqephe ka leng la pale hodimo, ka bokgeleke o utlwahala.
 - b. Bontsha baithuti setshwantsho.
 - c. Sebedisa mehlala e leqepheng la selelekela ho etsa mohlala wa leano la kutlwisiso.
 - d. Qetellong ya pale, botsa dipotso tsa Padiso 2 tjena:
 - Tobisa potso 1 le 2 ho baithuti ka bonngwe.
 - Tobisa potso 3 sehlopheng kaofela. Kopa baithuti ho buisana ka potso le metswalle.
 - Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana dikarabo tsa bona.

Ho Ngola: Leano le moralo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqephe la
61

Foreimi ya ho
ngola:

Ke bona...

Ke rata
sebakadiswa
sena
hobane...

Ke rata
sebakadiswa
sena ho feta...

1. **Tsebisa mosebetsi wa ho ngola hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla taka mme re ngole ka: Ho khetha sebakadiswa.
2. **Laela baithuti ho nahana ka ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Kwala maahlo o nahane hore o tla araba foreimi ya ho ngola jwang.
 - b. Ere: Abelana le motswalle mohopolo wa hao.
 - c. Fehla mohopolo mme o ngole mantswe a molemo tlapangollong, mohl. thedi, popi, letata, phazele, terene, diboloko. kgodumodumo, ntlo ya popi
3. **Laela baithuti ho phehla leqephe le latelago la dibuka tsa bona tsa DBE.**
 - a. Ere: Jwale taka mme o ngole mehopolo ya hao.
 - b. Hopotsa baithuti ka DMTP: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
4. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Kopa baithuti ho abelana mehopolo ya bona.
 - b. Thusa baithuti ba fokolang ho qala mosebetsi wa ho ngola.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 7&8

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 56.
2. **Sheba mesebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mesebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 7 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mesebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mesebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 7 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 8.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Buisanang ka pale e badilweng ka kopanelo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Foreimi ya
puisanao:

Pale ena e ne
e le ka...

Ke ratile
mophetwa...
hobane...

Ke ithutile
hore...

1. **Lokisetsa baithuti puisano ya sehlopha.**
 - a. Arola baithuti ka dihlopha tsa ditho tse nne sehlopha ka seng.
 - b. Neha sehlopha ka seng 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
 - c. Ere: Bua feela ha o tshwere 'thutswana kapa lejwe la ho bua'.
2. **Bala dipotso tsa puisano.**
 - a. Hopotsa baithuti ka pale eo ba e badileng ka kopanelo ya beke.
 - b. Ngola foreimi ya puisano tlapangolong.
 - c. Bala o hlalose potso ka nngwe (qalo ya karabo).
 - d. Bolella baithuti hore setho ka seng sehlopheng se lokela ho araba potso.
 - e. Kgothalletsa baithuti ho nahana dikarabo tse fapaneng.
3. **Laela baithuti ho qala dipuisano tsa bona.**
 - a. Laela baithuti ba tshwereng 'thutswana/lejwe' la ho bua' hore ba qale.
 - b. Tsamatsamaya mme o fane ka tshehetso moo e hlokehang.
 - c. Metsotsong ya ho qetela, bitsa sehlopha ho tla abelana dikarabo tsa bona.
4. **Boitokisetso ba baithuti**
 - a. Hlwaya baithuti ba 3–4 bakeng sa Dinehelano tsa Molomo ka Mantaha.
 - b. Bolella baithuti bana seo ba lokelang ho itokisetsa sona. (Sheba morero wa thuto ya MB wa Mantaha)

Medumo: Pitsetso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Dudisa baithuti ka kgutso ka dibuka tsa mosebetsi, dipene le dirula.**
 - a. Bolella baithuti hore ba ngole sehlooho, 'Pitsetso', ebe ba ngola dinomoro 1–6 moleng o ka thoko.
 - b. Bitsa mantswe ana a tsheletseng hore baithuti ba a ngole pela dinomoro 1–6: *papa, gauta, qoqa, thiba, ngola, kwekwe*
2. **Bolella baithuti hore ba sebedise kerayone hore ba itshwaye.**
 - a. Ngola mantswe a tsheletseng letlapeng.
 - b. Ha o ntse o ngola, qapodisa lentswe ka leng.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse sedikadikwe moo ba entseng phoso ka kerayone.
 - d. Bolella baithuti ho ngola mantswe hape ka nepo.
3. **Ela hloko diphephetso le tswelopele ya baithuti.**
4. **Tlwaetsa baithuti mesebetsi ya Padiso ya Labohlano.**
 - a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 57.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho o thusa ho bontshahatsa mesebetsi ka mong.
 - c. Bontshahatsa tlapangollong hore mesebetsi o ngolwang o phethelwa jwang.

Hlokomela: Bolella baithuti hore ba tla etsa mesebetsi ena le metswalle nakong ya mesebetsi wa ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.

Padisommoho: Etsa mosebetsi wa Kamora Padiso

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Pokello
ya Dipale,
leqephe la 93

1. **Lokisetsa baithuti mosebetsi wa ka morao ho ho bala.**
 - a. Hopotsa baithuti sehlooho sa pale: *Sekipa se setjha sa Bohlale*
 - b. Hlalosa mosebetsi o re: Kajeno re tlo taka mme re ngole seo re se ratileng ka ho fetisisa paleng.
2. **Bontshahatsa mohlala wa mosebetsi ka mokgwa o latelang:**
 - a. Kwala mahlo o etse e ka o a nahana.
 - b. Bula mahlo ebe o re: Seo ke se ratileng ka ho fetisisa paleng ke ha...
 - c. Leka hore o se ke wa sebedisa karolo e pepeneneng ya pale ho etsa mohlala.
 - d. Taka setshwantsho kapele letlapeng. Ha o ntse o taka, hlalosa seo o se takang.
 - e. Ngola leibole e le nngwe kapa tse pedi.
3. **Laela baithuti ho phethela mosebetsi.**
 - a. Bolella baithuti hore ba kwale mahlo mme ba nahane ka karolo ya pale e ba natefetseng ka ho fetisisa.
 - b. Ere: Inahanele mohopolo wa hao, o seke wa sebedisa mohlala wa ka.
 - c. Kamora moo, bolella baithuti hore ba bule mahlo ebe ba buisana ka karabo le metswalle ya bona.
 - d. Jwale laela baithuti ho taka karolo ena dibukeng tsa bona.
 - e. Thusa baithuti ho ngola leibole e le nngwe kapa tse pedi ditshwantshong tsa bona.
4. **Dumella baithuti ho abelana mosebetsi wa bona.**
 - a. Fa baithuti metsotswana e mmalwa ho abelana mosebetsi ya bona le metswalle.
 - b. Bitsa moithuti a le mong ho abelana mosebetsi wa hae le phaposi.

Ho Ngola: Rala o lokise diphoso tsa mongolo

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Buka ya
mosebetsi
ya DBE 2,
leqepheng la
61

Foreimi ya ho
ngola:

Ke bona...

Ke rata
sebapadiswa
sena
hobane...

Ke rata
sebapadiswa
sena ho feta...

1. **Hopotsa baithuti ka mosebetsi wa ho ngola.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella mosebetsi wa rona wa ho ngola.
2. **Tsebisa phapahano.**
 - a. Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ba fokolang.
 - b. Fa baithuti ba pele ka mosebetsi, mosebetsi o mong: Ngola polelo enngwe setshwantshong sa hao.
3. **Laela baithuti ho re ba bale ebe ba lokise diphoso tsa ho ngola ha bona.**
 - a. Ere: Jwale ke nako ya ho bala le ho lokisa diphoso mongolong wa hao.
 - b. Ere, hopola ho lekola hore: Leetsi, kapa lentswe le bontshang ketso, le bontsha hore ketso e etsahetse kajeno.
4. **Ha nako e dumela, kopa baithuti ho abelana seo ba se ngotseng.**
 - a. Baithuti ba ka abelana seo ba se ngotseng le motswalle.
 - b. Ba mmalwa ba ka abelana le sehlopha sohle ka phaposing.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Sebetsa le dihlopha tsa 9&10

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso

1. **Hlophisetsa baithuti mosebetsi wa Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha.**
 - a. Netefatsa hore baithuti ba tseba sehlopha sa bona sa ho bala.
 - b. Dudisa baithuti ka bobedi ba tshwere Dipadiso, dibuka tsa ho ngolla le dipensele.
 - c. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 57.
2. **Sheba mosebetsi ya Padiso ya letsatsi le baithuti.**
Hopotsa baithuti ba etseng ho phethela mosebetsi ka mong.
3. **Bitsa Sehlopha sa 9 se tle sebakeng seo o etsetsang ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha ho sona.**
 - a. Dudisa baithuti ba kgutsitse ka dibuka tsa Padiso.
 - b. Bitsa baithuti ka bonngwe ho bala medumo.
 - c. Bitsa baithuti ka bonngwe ho phethela mosebetsi ya ho dikhouda.
 - d. Bitsa moithuti ka mong ho bala mantswe kapa seratswana sa mosebetsi wa beke e fetileng.
 - e. Ngola mabitso a baithuti ba hlohang tshehetso.
 - f. Ngola medumo eo thuto ya yona e hlohang ho matlafatswa.
 - g. Bolella Sehlopha sa 9 se kgutlele ditulong tsa sona, mme o bitse Sehlopha sa 10.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhoko le
letlapa la ho
ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
 - a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
 - b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
 - c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
 - d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
 - e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
 - f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
 - g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. Ngola medumo e 5 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
 - a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
 - b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
 - c. Na o sebedisitse medumo e 5 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 5 feela.
11. Rorisa baithuti bohle bakeng sa matsapa a bona.

Mongolo: Bontshahatsa ho phatlalatsa sengolwa sa hao

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Mohlala wa
Titjhere:
mosebetsi wa
ho ngola

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Pele o qala ka dithuto, lokisa letlapa bakeng sa thuto ena.**
 - a. Kgetha o mong wa mosebetsi ya ho ngola e entsweng kotareng. Taka mme o ngole mohlala wa mosebetsi oo letlapeng.
 - b. Kenyelletsa phoso ya DMTP ya kotareng eo jwaloka ha: Tlhaku e qalang polelo e le tlhaku e nyenyane.
2. **Tsebisa baithuti ka ho phatlalatsa.**
 - a. Ere: Bekeng ena re tla phatlalatsa karolo ya sengolwa sa rona eo re e ngotseng kotareng ena.
 - b. Ere: Ha re phatlalatsa sengolwa sa rona, re se lokisetsa ho se abelana le batho ba bang. Re kgetha mosebetsi wa rona o motle ka ho fetisisa, o hlakileng, ho o abelana le ba bang hore ba o bale mme o ba natefele.
 - c. Supa moralo wa hao letlapeng. Hlalosa hore ke mosebetsi wa ho ngola o kgethilweng ho phatlalatswa.
3. **Bontshahatsa mosebetsi wa ho phatlalatsa letlapeng.**
 - a. Taka mme o ngole sengolwa sa hao letlapeng hape. Etsa sena ka makgethe mme o kenyelletse dintlha tse ding.
 - b. Balla mongolo wa moralo wa hao hodimo.
 - c. Supa phoso eo o e entseng ya DMTP. Ere: Ke entse phoso. Tlhaku ya pele ya polelo, ha e kgolo. Nka lokisa tsena ha ke phatlalatsa.
 - d. Ngola polelo hape ka makgethe.
 - e. Supa ntho e lokisitsweng ya DMTP. Ere: Tlhaku ya pele ya polelo, e kgolo.

Padisommoho: Bontshahatsa ho phatlalatsa sengolwa sa hao

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Mohlala wa
Titjhere:
mosebetsi wa
ho ngola

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhoko le
letlapa la ho
ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
 - a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
 - b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
 - c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
 - d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
 - e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
 - f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
 - g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. Ngola medumo e 6 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
 - a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
 - b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
 - c. Na o sebedisitse medumo e 6 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 6 feela.
11. Rorisa baithuti bohle bakeng sa matsapa a bona.

Mongolo: Baithuti ba inahane mme ba kgethe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dibuka tsa
baithuti tsa
ho ngolla
Maqephe a
A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Pele o qala ka dithuto, hlophisa moralo o phatlaladitsweng leqepheng.**
 - a. Kopollela setshwantsho le sengolwa sa hao tse phatlaladitsweng pampiring ho bontsha baithuti.
 - b. Etsa bonnete ba hore o boloka moralo wa hao o phatlaladitsweng hore o tle o o sebedise bakeng sa thuto ya ho nehelana.
2. **Laela baithuti ho nahane ka dingolwa tsa bona tsa kotara.**
 - a. Fa baithuti nako ya ho bala dingolwa tsa bona tsa kotara.
 - b. Botsa: Ke mosebetsi ofe wa hao o o ratileng ka ho fetisisa kotareng ena?
 - c. Kopa baithuti ba mmalwa ho abelana mosebetsi wa bona oo ba o ratileng ka ho fetisisa kotareng.
3. **Laela baithuti ho kgetha karolo ya sengolwa eo ba tla e phatlalatsa.**
 - a. Botsa: Ke karolo efe ya sengolwa eo o tla e phatlalatsa kotareng ena?
 - b. Fa baithuti nako ya ho kgetha sengolwa seo ba tla se phatlalatsa.
 - c. Laela baithuti ho bolella metswalle ya bona ka mosebetsi wa ho ngola oo ba tla o phatlalatsa.
4. **Laela baithuti ho phatlalatsa leqepheng le le leng hore mosebetsi wa bona o kgone ho pepeswa.**
 - a. Ere: Ha re phatlalatsa ha re ngolle dibukeng tsa rona jwaloka tlwaelo. Re ngolla leqepheng hore re kgone ho abelana mosebetsi wa rona ha bobebe.
 - b. Bontsha baithuti mohlala wa hao wa mosebetsi o phatlaladitsweng leqepheng.
 - c. Fana ka dipampiri bakeng sa ho phatlalatsa.
5. **Laela baithuti hore ba qale ho phatlalatsa.**
 - a. Ere: Jwale phatlalatsa mosebetsi wa hao. Hopola ho o ngola ka makgethe, le ka ho hlaka hore o lokele ho abelanwa le batho ba bang.

Padisommoho: Baithuti ba inahane mme ba kgethe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dibuka tsa
baithuti tsa
ho ngolla
Maqephe a
A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhoko le
letlapa la ho
ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
 - a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
 - b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
 - c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
 - d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
 - e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
 - f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
 - g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. Ngola medumo e 7 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
 - a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
 - b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
 - c. Na o sebedisitse medumo e 7 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 7 feela.
11. Rorisa baithuti bohle bakeng sa matsapa a bona.

Mongolo: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dibuka tsa
baithuti tsa
ho ngolla
Maqephe a
A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tsebisa baithuti ho phatlalatsa hape.**
 - a. Ere: Kajeno re tla qetella ho phatlalatsa karolo ya sengolwa sa rona.
 - b. Ere: Ha re phatlalatsa sengolwa sa rona, re se lokisetsa ho se abelana le batho ba bang. Re kgetha mosebetsi wa rona o motle ka ho fetisisa, o hlakileng, ho o abelana le ba bang hore ba o bale mme o ba natefele.
2. **Laela baithuti ho tswela pele ka ho phatlalatsa.**
 - a. Ere: Tswela pele ho phatlalatsa mosebetsi wa hao wa maobane. Hopola hore o be makgethe, mme o hlake hore o ka abelanwa le batho ba bang.
3. **Tsamatsamaya ka phaposing mme o thuse baithuti ka bonngwe.**
 - a. Thusa baithuti ba fokolang ho kgetha le ho phatlalatsa karolo ya sengolwa sa bona.

Padisommoho: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Dibuka tsa
baithuti tsa
ho ngolla
Maqephe a
A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Ngola: Baithuti ba phatlalatsa dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Dibuka tsa
baithuti tsa
ho ngolla
Maqephe a
A4

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Tswelopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. Ngola medumo e 8 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
 - a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
 - b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
 - c. Na o sebedisitse medumo e 8 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 8 feela.
11. Rorisa baithuti bohle bakeng sa matsapa a bona.

Mongolo: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlalosa dingolwa tsa bona.

1. Tsebisa baithuti ka ho nehelana.

- Ere: Bekeng ena re tla nehelana ka mosebetsi wa rona oo re o phatlaladitseng.
- Ere: Ha re nehelana ka sengolwa sa rona, re se abelana le batho ba bang. Re hlalosa setshwantsho sa rona, mme re bale sengolwa. Re buela hodimo ka ho hlaka hore re utlwahale.
- Ere: Ha re qetile ho bua, re ka tsamatsamaya ka phaposing ho bontsha bana ba bang setshwantsho sa rona.
- Ere: Ha baithuti ba bang ba nehelana, re mamela ka hloko. Re ba mosa, mme re opa diatla ha a qetile.

2. Bontshahatsa mosebetsi wa ho nehelana ho baithuti.

- Phahamisa o bontshe moralo wa hao o phatlaladitsweng hore bohle ba o bone.
- Hlalosa setshwantsho sa hao ka bokgutshwanyane mme o bale sengolwa. Bontshahatsa ho buela hodimo ka ho hlaka hore bohle ba utlwe.
- Laela baithuti ho o opela diatla ha o qetile.

3. Tsamatsamaya ka phaposing o bontshe bohle setshwantsho sa hao.

4. Laela baithuti ho itokisetsa ho nehelana.

- Ere: Nahana ka polelo e hlalosing setshwantsho sa hao mme o itlwaetse ho bala sengolwa sa hao.

5. Fa baithuti metsotso e mmalwa ho nahana le ho bala.

6. Laela baithuti ho nehelana le motswalle.

- Laela baithuti ho hlalosa setshwantsho sa bona le ho balla motswalle sengolwa sa bona.

Padisommoho: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Ntshetsopele ya thuto e fetileng.

Ho Ngola: Bontshahatsa ho nehelana ka mosebetsi wa hao

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

Ntshetsopele ya thuto e fetileng.

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala papadi ya tlotlontswe: Tshwantshisa kapa Taka

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Tjhoko le
letlapa la ho
ngolla

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore ba tlo boeletsa tlotlontswe eo ba e thutileng yona kotareng ena.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
 - a. Re tlo bapala 'Tshwantshisa kapa Taka'.
 - b. Ke tla kgetha moithuti ho ba 'yena ya bapalang'.
 - c. Moithuti o tla ka pele mme ke mo sebele lentswe ka tsebeng ya hae.
 - d. Moithuti o lokela ho tshwantshisa kapa ho taka setshwantsho sa lentswe letlapeng.
 - e. Baithuti ba bang ka phaposing ba tlameha ho phahamisa matsoho ho lepa lentswe.
 - f. Moithuti eo e leng 'yena ya bapalang' a kope bathuti ba bang ho araba.
 - g. Moithuti ya arabang ka nepo e ba 'yena ya bapalang'. O tla ka pele mme ke mo sebela lentswe ka tsebeng.
4. **Bitsa moithuti wa pele ho ba 'ho' ebe o qala papadi.**

Medumo: Ngola ditema tse dikhoudehang

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. Ngola medumo e 10 eo baithuti ba ithutileng yona kapa eo ba e boeleditseng letlapeng.
2. Hlalosetsa baithuti hore ba tla bapala papadi ya medumo ho ba thabisa.
3. Hlalosa hore ba tla ngola mantswe, dipolelo kapa pale ba sebedisa medumo eo FEELA.
4. Etsa mohlala wa polelo e le nngwe e kgutshwane ebe o e ngola letlapeng (kapa ngola mantswe ha o sa kgone ho ngola polelo)
5. Kopa baithuti ho lekola hore mantswe kapa polelo ya hao e nepahetse:
 - a. Na e qala ka tlhaku e kgolo?
 - b. Na e fella ka kgutlo, letshwao la potso kapa la makalo?
 - c. Na o sebedisitse medumo e 10 feela e letlapeng?
6. Kamora moo, fa baithuti metsotso e mmalwa ho ngola mantswe kapa dipolelo.
7. Bolella baithuti ho fapanyetsana ka dibuka ho hlahloba mesebetsi ya bona.
8. Bitsa baithuti ba nepileng mantswe le dipolelo tse ngata ho balla mosebetsi wa bona hodimo.
9. Ha ba ntse ba bala, ngola mantswe kapa dipolelo letlapeng.
10. Lekodisisa ho etsa bonnete ba hore ba sebedisitse medumo e 10 feela.
11. Rorisa baithuti bohle bakeng sa matsapa a bona.

Padisommoho: Baithuti ba nehelana ka dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tsebisa baithuti ho nehelana hape.**
 - a. Ere: Hopolang hore bekeng ena re tla nehelana ka sengolwa sa rona se phatlaladitsweng.
 - b. Ere: Ha re nehelana ka sengolwa sa rona, re se abelana le batho ba bang. Re hlalosa setshwantsho sa rona, mme re bale sengolwa. Re buela hodimo ka ho hlaka hore re utlwahale.
 - c. Ere: Ha re qetile ho bua, re ka tsamatsamaya ka phaposing ho bontsha bana ba bang setshwantsho sa rona.
2. **Ere: Ha baithuti ba bang ba nehelana, re mamela ka hloko. Re ba mosa, mme re opa diatla ha a qetile.**
3. **Bitsa baithuti hore ba nehelane le phaposi.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1-2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
 - d. Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 20

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1-2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
 - a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
 - b. Ke tla bua lentswe.
 - c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
 - d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
 - e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Hlana ya
ho bapala,
plastisini,
dikraelana
tse dibotlolo,
ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2-4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
 - a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
 - b. Ke tla bua lentswe.
 - c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
 - d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
 - e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Hlana ya
ho bapala,
plastisini,
dikraelana
tse dibotlolo,
ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2-4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang.

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
 - a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
 - b. Ke tla bua lentswe.
 - c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
 - d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
 - e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Hlana ya
ho bapala,
plastisini,
dikraelana
tse dibotlolo,
ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2-4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e
20

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebiso.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaelo tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Hlana ya
ho bapala,
plastisini,
dikwaelana
tsa dibotlolo,
ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2–4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Mongolo: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposeng ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposeng kapa letlapeng la ditsebiso.**

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 20

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

Ho Mamela le ho Bua: Bapala dipapadi tsa tlotlontswe: Lebitso kapa leetsi?

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Ha ho
disebediswa
tse
hlokahalang.

1. **Etsa lenane la tlotlontswe eo mantswe e leng mabitso kapa maetsi.**
2. **Bolella baithuti hore mabitso ke mareo and maetsi ke mantswe a bontshang ketso.**
3. **Fa baithuti ditaelo tse latelang:**
 - a. Re tlo bapala 'lebitso kapa leetsi'.
 - b. Ke tla bua lentswe.
 - c. Ha e le lebitso phahamisa monwana o le mong.
 - d. Ha e le lebitso phahamisa a mabedi.
 - e. Ebe le sebetsa ka bobedi ho etsa polelo ka lentswe, ho bontsha seo le se bolelang.
 - f. Ke tla bitsa bobedi bona ho bua polelo ya bona.
4. **Bua lentswe la pele o qale ho bapala papadi.**

Medumo: Bopa o pepese mantswe

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Hlana ya
ho bapala,
plastisini,
dikraelana
tse dibotlolo,
ulu, pasta, j.j.

1. Eya sebakeng se bulehileng.
2. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho sebeletsa.
3. Bontsha baithuti sebaka sa bona sa ho pepesa.
4. Arola baithuti ka dihlotshwana tsa 2-4.
5. Fana ka disebediswa tse teng sehlotshwaneng ka seng.
6. Bolella sehlotshwana ka seng ho nahana ka lentswe leo ba ka le ngolang.
7. Kamora moo, bolella baithuti ho re ba bope lentswe leo ka disebediswa.
8. Ha dihlotshwana di bopile lentswe la sona, di le behe sebakeng sa ho bontsha.
9. Dumella baithuti ho tsamatsamaya mme ba bale mantswe a baithuti ba bang.
10. Leboha baithuti o ba bolelle hore ba hlwekise.

Padisommoho: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Ho Ngola: Baithuti ba tswela pele ho nehelana dingolwa tsa bona

NAKO
Metsotso e 20

DISE-
BEDISWA:
Baithuti ba
phatlalatsa
dingolwa tsa
bona

Sebedisa nako ena e le ya hore baithuti ba phatlalatse le ho hlahisa dingolwa tsa bona.

1. **Tswela pele ho bitsa baithuti ho tla nehelana.**
 - a. Bitsetsa baithuti ka pele ka phaposing ho tla nehelana.
 - b. Fa moithuti ka mong metsotso e 1–2 ho hlalosa setshwantsho le ho bala sengolwa sa hae.
 - c. Ha ba qetile ba tsamatsamaye ho bontsha baithuti ba bang setshwantsho sa bona.
2. **Ha baithuti ba ntse ba nehelana, etsa bonnete ba hore ba bang ba mametse ka hloko. Ba hopotse ho opela moithuti ka mong ya nehelaneng diatla.**
3. **Pepesa mosebetsi ohle wa baithuti o phatlaladitsweng bukeng ya ka phaposing kapa letlapeng la ditsebis.**

Ho Bala ka Tataiso ya Sehlopha: Etsa Teko ya ho Bala ka Molomo ka Bokgeleke

NAKO
Metsotso e
30

DISE-
BEDISWA:
Padiso
Buka ya
Tekanyetso

1. **Dudisa sehlotshwana ka Dipadiso tsa bona.**
 - a. Bolella baithuti hore ba bule dipadiso tsa bona leqepheng la pele.
 - b. Bolella baithuti hore ba sebetse le metswalle ya bona.
 - c. Bolella baithuti hore ba etse bonnete ba hore ba kgona ho bala medumo yohle.
 - d. Bolella baithuti hore ba fapanyetsane ka ho bala mantswe ohle le sengolwa hape.
2. **Bitsa baithuti ka bonngwe ho hlahloba ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB).**
 - a. Sebedisa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - b. Latela ditaello tsa diteko tsa ho bala ka molomo ka bokgeleke (BHB) tse Bukaneng ya Tekanyetso.
 - c. Rekota sephetho sa moithuti ka mong.
 - d. Sebedisa diphetho tsena ho ntjhafatsa dihlopha tsa bokgoni bo tshwanang.
 - e. Sebedisa diphetho tsena ho ela hloko ditlhoko tsa tokiso kotareng e latelang.

Qetelo ya letsatsi: Ho Balla Hodimo

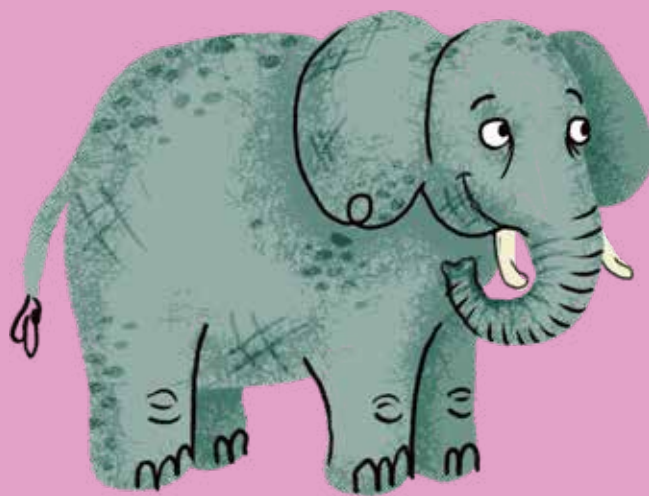

NAKO
Metsotso e 15

DISE-
BEDISWA:
Disebediswa
tsa titjhere

- Sebedisa disebediswa tsa hao: Dibuka tse Kgolo, Pokello ya Dipale le Dibuka tsa dipale tse loketseng.
- Sebedisa nako ena ho bontshahatsa ho bala ka thello le maikutlo.
- Mosebetsi ona o thusa baithuti ho ntshetsa pele lerato la dipale le ho bala.
- E aha le tlotlontswe ya bona, tsebo eo ba nang le yona le ho nahana ka mokgwa o sebetsang. Tsena tsohle di bohlokwa bakeng sa bokgoni ba kutlwisiso.

NHLRP | National
Home Language
Reading Programme